

PANORAMA

Dėmesio centre – Europos regioninė ir miestų politika

2020 M. žiema / Nr. 75

2021 m. žalia

ir skaitmeninė

SPRENDIMŲ
PRIĖMIMAS
PANDEMIJOS
LAIKAIS

MIESTŲ KOMANDA
DIDINA SAVO
TVARUMĄ

Regioninė ir
miestų politika

PANORAMA

TURINYS

REDAKCIJOS SKILTIS	3
ILGOS IR SUDĖTINGOS EUROPOS SĄJUNGAI PIRMININKAUJANČIOS VOKIETIJOS DERYBOS DĖL SANGLAUDOS POLITIKOS DOKUMENTŲ RINKINIO	4
NAUJOS INTERNETINĖS KOMUNIKACIJOS PRIEMONĖS INFORMUOTUMUI APIE SANGLAUDOS POLITIKĄ DIDINTI	7
APIE TAI RAŠĖ <i>PANORAMA</i> . ŽURNALUI TAPSIANT SKAITMENINIU, APŽVELGIAMI ANKSTESNI 75 ŽURNALO NUMERIAI	9
DUOMENŲ CENTRAS. FINANSINIAI IR PRODUKTO RODIKLIAI PRITAIKYTI ES ATSAKO Į „COVID-19“ STEBĖSENAI	13
METINIAME „INTERREG“ RENGINYJE SKAITMENINIU FORMATU SPRENDŽIAMAI TARPVALSTYBINIAI SUNKUMAI	17
ŠALINAMOS TARPVALSTYBINIO VERSLO KLIŪTYS. TARPTAUTINAMOS MAŽOSIOS IR VIDUTINĖS ĮMONĖS	19
IEŠKOMA SPRENDIMŲ SKATINTI ES IR ELPA ŠALIŲ BENDRADARBIAVIMĄ BEI AUGIMĄ	21
ES REGIONŲ SOCIALINĖS PAŽANGOS INDEKSAS RODO TEIGIAMUS SOCIALINĖS PLĖTROS POKYČIUS	23
EUROPA IR AMERIKOS KARTU STENGIASI TVARIAI SPRĘSTI MIESTŲ PROBLEMAS	25
DIDELIS SUSIDOMĖJIMAS REGIONINĖS POLITIKOS FINANSINĖMIS PRIEMONĖMIS „FI-COMPASS“ KONFERENCIJOJE	27
18-OSIOS EUROPOS REGIONŲ IR MIESTŲ SAVAITĖS SIEKIS „ATKURTI EUROPA KARTU“	29
„YOUTH4REGIONS“ ALUMNĖ DŽIAUGIASI ŽURNALISTŲ ĮVAIROVE IR AKTYVUMU PER 18-ĄJĄ EUROPOS SAVAITĘ	32
SANGLAUDOS POLITIKA. PRAEITIS, DABARTIES IR ATEITIES FORMAVIMAS DIRBANT SU ŽMONĖMIS	34
SOCIALINĖS ŽINIASKLAIDOS NUOMONĖS FORMUOTOJAI LEIDOSI Į KELIĄ APLANKYTI ŽALIUOSIUS PROJEKTUS IR PAREMTI ES KLIMATO POLITIKĄ	36
PROJEKTAI IŠ MALTOS, BULGARIJOS, GRAIKIJOS, DANIJOS IR LIUKSEMBURGO	41

4

21

25

29

38

42

REDAKCIJOS SKILTIS

Baigiasi šie keisti ir netipiški 2020 m. ir beveik tuo pat metu dabartinė Europos Komisijos komanda švenčia savo kadencijos metines.

Pradėję eiti pareigas 2019 m. gruodžio mėn. žinojome, kad mūsų laukia iššūkių kupini metai, per kuriuos pirmiausia reikės patvirtinti 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP), tam pačiam laikotarpiui skirtus su persvarstytais sanglaudos reglamentais susijusius teisės aktų tekstus ir sukurti naują Teisingos pertvarkos fondą.

Per šiuos pirmuosius metus taip pat ketinau aplankyti bent po vieną regioną iš kiekvienos šalies, kad galėčiau sustiprinti dialogą ir išklausti vietos rūpesčius ir lūkesčius.

Tačiau realybė padiktavo visai kitokią darbavarkę: per kelis mėnesius koronaviruso pandemija dramatiškai pakeitė mūsų ir visų europiečių gyvenimą. Užjaučiu tuos, kas prarado artimuosius arba nukentėjo nuo šio viruso. Dėkoju visiems jums, toliau dirbusiems ir valdžiusiems padėti tokiomis sudėtingomis aplinkybėmis, už jūsų įsipareigojimą, profesionalumą ir visuomeniškumą.

Itin pablogėjus ekstremaliajai sanitarinei situacijai ir rengiantis atsigavimui, sanglaudos politika – viena iš pirmųjų ES politikos sričių – pademonstravo savo gebėjimą prisitaikyti prie naujos realybės. Jos taisyklės buvo laikinai pakeistos, kad valstybės narės ir regionai galėtų nukreipti finansinę paramą ten, kur jos reikia labiausiai: į sveikatos sektorių, nedarbo draudimo sistemas arba MVĮ apyvartinį kapitalą, ir taip sumažinti pandemijos poveikį visuomenei bei sveikatai.

Buvo patvirtinta nauja daugiametė finansinė programa ir gavinimo priemonių rinkinys *Next Generation EU*, kuris buvo konkrečiai pritaikytas kovai su pandemijos padariniais, kad visi

susiję subjektai galėtų labai greitai pradėti pertvarkyti bei perorientuoti mūsų ekonomiką ir taip užtikrinti žalesnę, labiau skaitmenizuotą ir darnesnę jos ateitį. Simboliškai REACT-EU buvo pirmasis planuotas priimti *Next Generation EU* pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto: pirmasis atsakas ir pirmasis postūmis derybose.

Be to, ši krizė dar kartą parodė sanglaudos, kaip pagrindinio ES ramčio, mastą ir gebėjimą rengti plataus užmojo atsaką remiant šalis, regionus, darbuotojus ir įmones. Krizės pradžioje su CRII ir CRII+ buvome ugniagesiai, o REACT-EU ir ilgalaikė sanglauda mums leis tapti atkūrimo inžinieriais.

Viltis išeiti iš šios krizės stipresniems, kuriant modernią, darnią ekonomiką ir nieko nepaliekant užnugaryje – tai mano motyvacija kitiems metams.

Galiausiai šiame 75-ajame žurnalo *Panorama* numeryje taip pat norėčiau pasinaudoti proga padėkoti daugybei žmonių, padėjusių kurti šį žurnalą nuo 2000 m. Šiame leidinyje rasite atrinktus viršelius, rodančius mūsų politikos raidą per visus šiuos metus, kurių kulminacija – susitarimas dėl 2021–2027 m. finansavimo laikotarpio.

Žurnalas *Panorama* šį naują politikos ciklą pasitiks atnaujintu formatu ir teiks jums informaciją reguliariau, lanksčiau bei greičiau, ypač per vaizdo įrašus ir sąveikiąsias diagramas. Jau greitai informuosime jus apie šias naujas jo savybes. ■

Elisa Ferreira

Už sanglaudą ir reformas atsakinga Europos Komisijos narė

Paskutinė galimybė: sprendimų priėmimas pandemijos laikais

2021 m. sausio 1 d. prasideda naujas ES sanglaudos politikos programavimo laikotarpis. Dabar visų akys krypsta į ES Tarybai pirmininkaujančią Vokietiją, kuri kartu su Europos Parlamentu baigia rengti teisinę ir finansinę programą. Ir lyg tai nebūtų pakankamai sudėtinga, COVID-19 pandemija pakeitė sprendimų priėmimo dinamiką ir apvertė įprastinius darbo modelius aukštyn kojomis. *Panorama* paprašė Tarybai pirmininkaujančios Vokietijos atstovų Thomo Pickartz, Alexandros Marquardt ir Annos-Lenos Zademach-Schwierz papasakoti, kaip sekėsi susitvarkyti su ES derybomis naujoje, skaitmeninėje realybėje ir apie galutinius žingsnius siekiant susitarimo dėl sanglaudos politikos rinkinio.

Po dviejų su puse metų derybų Taryba ir Parlamentas jau yra pasiruošę užbaigti kurti teisės aktų sistemą. Ko dar trūksta?

Thomas Pickartz (TP): Mūsų tikslas visada buvo iki metų pabaigos pasiekti politinį susitarimą dėl viso sanglaudos politikos dokumentų rinkinio. Po 15 politinių trilogų ir 40 techninių susitikimų su Europos Parlamentu vis dar einame šio tikslo link. Lapkričio 18 d. užtvirtinome politinį susitarimą dėl REACT-EU reglamento – Europos ekonomikos gaivinimo plano *Next Generation EU* kertinio akmens. Derybos dėl Bendrųjų nuostatų reglamento taip pat vyksta sėkmingai. Kai kurie sudėtingi klausimai išlieka, bet susitarimas su Europos Parlamentu jau pasiekiamas ranka.

Alexandra Marquardt (AM): Teisingos pertvarkos fondas, rengtas labiau su žaliuoju kursu nei su sanglaudos politikos rinkiniu, visada buvo vėluojanti byla. Tai buvo vienas iš pirmųjų Vokietijos pirmininkaujamos Tarybos įgaliojimų, o Parlamentas balsavo tik rugsėjo mėn. Derybos prasidėjo lėtai ir tapo sudėtingos, todėl manėme, kad šią bylą turėsime perduoti tiesiai savo kolegoms portugalams. Tačiau paskui diskusijos ėmė vykti sklandžiau ir dabar, po sunkios pradžios taip pat gerokai pažengę ERPF srityje, jau esame beveik prie finišo linijos.

Anna-Lena Zademach-Schwierz (AZ): Derybos dėl INTERREG buvo pragmatiškos ir nukreiptos į ilgalaikius rezultatus, net izoliavimo laikotarpiu pavasarį. Tačiau, kai Vokietija ėmė pirmininkauti Tarybai, dėl

sudėtingų biudžeto derybų susidūrėme su Europos Parlamento blokada. Buvo nелеgva grįžti prie derybų stalo ir kartais atrodė, lyg vaikščiotume plonu ledu. Su ESF+ buvo priešingai: pradžia liepos mėn. buvo labai intensyvi, įvyko du techniniai susitikimai, bet didesnių sunkumų kilo per politines diskusijas.

Kai Vokietija liepos mėn. ėmė pirmininkauti ES Tarybai, atrodė, kad sunkiausias COVID-19 pandemijos laikotarpis jau praityje – kol mūsų nepasiekė antroji banga. Kaip tai pakeitė jūsų darbo pobūdį?

AZ: Su Parlamentu kurį laiką toliau rengėme būtinus fizinius arba mišrius techninio lygmens posėdžius. Tik vieną kartą buvo labai keista, kai pagrindinis kitos

Kairėje – Anna-Lena Zademach-Schwierz, viduryje – Thomas Pickartz, dešinėje – Alexandra Marquardt

pusės derybininkas dirbo iš namų, o daugelis kitų kolegų sėdėjo didelėje posėdžių salėje. Bet net tada mums pavyko gerokai pažengti į priekį, nes posėdžių salėje iš virtualių erdvių nebuvo garsiai girdėti pernelyg daug triukšmo arba pypsėjimų.

TP: Taryboje mes iš pradžių toliau rengėme fizinius posėdžius. Sanglaudos politikos bylos buvo laikomos prioritetu, nes yra susijusios su daugiamete finansine programa ir Europos ekonomikos gaivinimo planu. Tik lapkričio mėn., kai Briuselyje pasiekė labai didelė antroji banga, darbo grupė ėmė rengti skaitmeninius posėdžius. Jie pavyko neįtikėtinai gerai.

AM: Antroji banga mums smarkiai smogė, bet iš tikrųjų COVID mūsų pirmininkavimą lydėjo nuo pradžios iki pabaigos. Nebuvo šalutinių renginių, susitikimų su pasisveikinimais, priėmimų, parodų, koncertų ar panašių įvykių. Taip pat buvo atšaukta mūsų atašė kelionė į Berlyną ir Brandenburgą, kuri paprastai per kiekvieną pirmininkavimo laikotarpį yra labai svarbus įvykis. Todėl tai buvo labai ypatingas darbo laikotarpis, ne tik dėl skaitmeninių

posėdžių ir darbo iš namų, bet ir dėl to, kaip Tarybai pirmininkaujanti Vokietija galėjo save prisistatyti.

Ar skaitmeninė komunikacija – nuo vaizdo konferencijų iki virtualių vizitų – gali pakeisti formatus, prie kurių esame pratę?

AZ: Pastaraisiais mėnesiais, praleidusi daugybę valandų techniniuose posėdžiuose dėl įvairių bylų, taip pat ėmiau įžvelgti virtualiojo pasaulio pranašumą. Kol mikrofonas išjungtas, galima daug paprasčiau greitai pasikeisti nuomonėmis ir susitarti dėl pozicijos – nereikia prašyti pertraukos, kaip per fizinį posėdį. Tačiau visa tai buvo įmanoma vien todėl, kad galėjome sėdėti vienoje patalpoje kaip komanda. Sėdint vienai prie darbo stalo, dalyvauti daug sunkiau, nors yra įvairių „pokalbių“ galimybių.

TP: Skaitmeninė komunikacija tikrai mums padėjo tęsti darbus per krizę. Tačiau norint rasti kompromisus sudėtingais klausimais, asmeninis kontaktas tebėra labai svarbus. Skaitmeninis formatas silpnina žmogiškąjį veiksnį. Pajuo-

kavęs per vaizdo konferencijos posėdį, negirdi kitų juoko, nes išjungti jų mikrofonai. Virtualiojoje patalpoje, kitaip nei vietoje, daug sunkiau pajusti kolegų nuotaiką.

Jums tenka dirbti su daugybe pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų: nuo REACT-EU iki INTERREG reglamento. Kas jums padėjo su tuo susitvarkyti?

TP: Darbo krūvis iš tikrųjų didžiulis. Labai padėjo tai, kad savo Briuselio komandoje galėjome pasidalyti atsakomybe, taip pat, kai reikėjo pirmininkauti darbo grupei ir vadovauti techninėms deryboms su Europos Parlamentu. Per politinio lygmens derybas labai aktyviai dalyvavo mūsų generalinio direktoriaus pavaduotoja ir kolegos iš Berlyno, kurie į kiekvieną iš trilogų keliavo iš Berlyno į Briuselį – nepaisant pandemijos. Šis aktyvumas labai drąsino.

AM: Galiu tik pritarti Thomui. Turėjome puikią komandą! Per darbo dieną dažnai nuvargsti, o surengti tris trilogus per savaitę tikrai nelengva. Bet visada esame gerai nusiteikę, mėgstame kartu juoktis ir visi žinome, kad, norint pasiekti visų šių puikių rezultatų, svarbus kiekvienas komandos narys.

AZ: Šiuo laikotarpiu man labai padėjo šeima. Suvaldyti tris vaikus, taip pat, kai kartais jiems reikia mokytis iš namų nuotoliniu būdu, nėra lengva dviems atsakingas pareigas einantiems partneriams. Mano 75-metė mama nepabijojė atvykti į rizikos zoną, o grįžusi pasidarė testą (neigiamas :-). Apskritai visada jaučiau, kad mano darbas yra vertinamas, o pastangos nenueis veltui. Manau, kad, naudodamiesi visa šia pagalba, kurią mums teikė mūsų komanda Berlyne, kolegos iš Tarybos sekretoriato ir Komi-

Iš kairės į dešinę: Heinz Heitmeier (Tarybai pirmininkaujanti Vokietijos atstovė), Elisa Ferreira (už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos narė), Pascal Arimont (EP pranešėjas) ir Younous Omarjee (EP Regioninės plėtros komiteto pirmininkas) per atstumą tarpvalstybinio bendradarbiavimo trilogos susitikimo metu

sijos, šiose bylose padarėme reikiamą ir gerą pažangą, kad per mūsų pirmininkavimo laikotarpį būtų galima užbaigti spręsti visus politinius klausimus.

Galbūt pasidalysite mėgstamiausiomis istorijomis iš sanglaudos politikos derybų?

TP: Lemiamas REACT-EU trilogas vyko per bendrapranešėjęs Constanzės Krehl (S&D, DE) gimtadienį. Atsinešėme gėlių, sudalyvavome labai sėkmingame posėdyje, o pabaigoje išgėrėme po taurę. Dvi geros priežastys švęsti tą pačią dieną.

AM: Man tai buvo labai ypatingos derybos. Per paskutines diskusijas dėl sanglaudos dokumentų rinkinio dirbau Constanzei Krehl, kuri taip pat buvo dabartinio 2014–2020 m. BNR bendrapranešėję. Iki galutinio balsavimo plenariniame posėdyje 2013 m. gruodžio mėn. mes su Constanze sudalyvavome daugiau kaip 90 trilogų. Tai buvo labai inten-

syvus laikotarpis ir man labai patiko dirbti Parlamente. Dabar turėjau puikią progą pabūti „kitoje pusėje“ ir atstovauti Tarybai. Man asmeniškai labai patiko vėl dirbti su buvusiu savo kolege iš Europos Parlamento.

Kl.: 2021 m. sausio mėn. ES Tarybai ims pirmininkauti Portugalija. Ko jums labiausiai trūks prisiminus kartu praleistą laiką?

AM: Iš be galo gausių savo kolegų žinių ir patirties galima daug pasimokyti. Man taip pat labai patiko skirtingi mūsų charakteriai ir mūsų darbo kartu pobūdis. Todėl daugiausia pasiilgsiu nuostabių savo kolegų!

AZ: Tikriausiai dar niekad gyvenime nesu tiek juokūsis darbe – iki ašarų! Taip smagiai praleidome laiką prie vyno taurės po trijų trilogų iš eilės – tai pašalino visą įtampą, o kadangi visų mūsų trijų gimtadieniai buvo lapkritį, turėjome ne vieną

progą švęsti, nepaisant per pastarąsias šešias pirmininkavimo savaites patirto streso. Aš tikrai pasiilgsiu savo kolegų šilumos ir juoko.

TP: Man daugiausia trūks Alexis ir Annos-Lenos, taip pat puikaus mūsų praleisto laiko. Anna-Lena baigs komandiruoję ir kitų metų pradžioje grįš į Komisiją. Alexa kovo pabaigoje grįš į Vokietiją. Sunku įsivaizduoti, kaip vėl reikės būti vienam. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

https://ec.europa.eu/regional_policy/lt/2021_2027/

<https://www.eu2020.de/eu2020-en>

Bendradarbiavimas kuriant bendrą tapatybę internetinėmis priemonėmis

Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas pranešė apie savo internetinį generatorių ir ženklų vadovą. Dabar projektų paramos gavėjai gali veiksmingai įvykdyti Komisijos komunikacijos ir matomumo reikalavimus vos keliais spustelėjimais. Skleisdami informaciją apie savo veiklą ir pasiekimus vietoje, jie padeda užtikrinti ES paramos pripažinimą visoje Europoje.

Sanglaudos politikos matomumo didinimas tapo svarbiu prioritetu. Sanglaudos finansavimas kasmet remia tūkstančius projektų visoje Europoje ir yra matomiausia ES išraiška vietoje.

Veiksmingesnė komunikacija apie šiuos intervencinius veiksmus padėtų didinti informuotumą apie ES naudą žmonių gyvenimui ir pagerinti Sąjungos įvaizdį visuomenėje. Iš tikrųjų atlikus kelis mokslinius tyrimus buvo nustatyta, kad sanglaudos politika daro teigiamą poveikį piliečių požiūriui į Europos projektą.

Sanglaudos politikos komunikacijos reguliavimo aplinka per vienas po kito einančius programavimo laikotarpius laipsniškai išsivystė nuo paprastų viešinimo reikalavimų iki išsamesnių komunikacijos ir skaidrumo įpareigojimų. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu žengtas ryžtingas žingsnis pripažįstant komunikaciją kaip strateginę programų funkciją.

Šio požiūrio laikomasi ir naujosiose 2021–2027 m. nuostatose. Jomis siekiama užtikrinti pusiausvyrą tarp, viena vertus, valstybių narių, vadovaujančiųjų institucijų bei paramos gavėjų atsakomybės didinimo ir, kita vertus, jiems tenkančios administracinės naštos mažinimo.

Siunčia žinią

Naujasis programavimo laikotarpis pirmiausia atsineša esminius paradigmos pokyčius. Europos Komisija pripažino, kad dabar, naudojant daugybę įvairių logotipų, piliečiams pernelyg sudėtinga ir painu susigaudyti, todėl nusprendė, kad visa informacija apie programas bus žymima tik ES emblema. Todėl septyniems bendrųjų nuostatų reglamento fondams ir programoms, pvz., „Horizontas“ ir „Kūrybiška Europa“, be ES emblemos, papildomai bus vartojamas teiginys apie finansavimą „(Bendrai) finansuota Europos Sąjungos lėšomis“. Šia aiškia žinia pasirinktas toks požiūris, pagal kurį Europos Sąjunga laikoma stipriausiu mūsų ženklu ir dar labiau sustiprinama.

Galiausiai sėkminga komunikacija priklauso nuo tikrojo valdžios institucijų ir susijusių projektų vykdytojų įsipareigojimo. Komunikacija turėtų būti laikoma ne biurokratinio langelių žymėjimu, bet svarbiu programų ir projektų įgyvendinimo aspektu.

Kad vadovaujančiosios institucijos ir projektų paramos gavėjai galėtų veiksmingai įgyvendinti būtiniausias informacijos sklaidos nuostatų reikalavimus, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas kartu su nacionaliniais ekspertais iš valstybių narių rengia vadinamąjį informavimo apie sanglaudos politiką 2021–2017 m. paramos rinkinį.

Ryškesnės vaizdinės pagalbines priemonės

Šį rinkinį sudaro trys dalys: brošiūra *Communicating Cohesion Policy (Informacijos apie sanglaudos politiką sklaida)*, kurioje kaip įkvėpimo šaltinis pristatoma geriausia 2014–2020 m. programavimo laikotarpio informacijos sklaidos praktika, dar viena brošiūra *Monitoring and Evaluation of communication actions (Informacijos sklaidos veiksmų stebėseną ir vertinimą)* – šios dvi brošiūros buvo paskelbtos 2019 m. –, o paskutinė paramos rinkinio dalis susijusi su ženklo naudojimu ir ją sudaro du pagrindiniai elementai: internetinis generatorius ir ženklo vadovas.

Reglamente reikalaujama, kad paramos gavėjai projekto vykdymo vietoje pastatytų matomą fizinį skydą, pakabintų matomą lentą arba plakatą. Atsižvelgiant į ES lėšomis remiamų projektų skaičių, šiuos viešinimo elementus europiečiai gali išvysti beveik visur.

Tačiau šiuo metu Europos lygmeniu dažniausiai nėra bendros vaizdinės tapatybės, todėl pristatant veiksmų programas, įvairius ES fondus, valstybėse narėse ir net regionuose, visur taikant skirtingą vaizdinę tapatybę, gali atsirasti vaizdinių elementų kakofonija. Siekiant suderinti šiuos elementus ir aiškiau bei patikimiau informuoti apie ES paramą, internetiniu generatoriumi bus kuriama visoje Europoje taikytina vaizdinė tapatybė, todėl visi projektų paramos gavėjai galės pritaikyti reikiamus viešinimo elementus, naudodamiesi tuo pačiu šablonu.

Internetinį generatorių papildė ženklo vadovas, kuriame pateikiama patarimų ir gudrybių, kaip kuo geriau pasinaudoti fiziniais komunikacijos elementais, pavyzdžiui, pasirenkant tinkamą formuluotę ir vietą. Jame taip pat pateikiama daugiau informacijos apie ES ženklą tiems paramos gavėjams, kurie galbūt turi savo grafikos dizainerių, pritaikančių jų komunikacijos elementus konkrečiai jiems.

Standartinis leidinių šablonas užtikrina vaizdinę visų komunikacijos priemonių darną

Daugiau paprastumo, matomumo ir skaidrumo – tai pagrindiniai principai, kuriais bus grindžiamas požiūris į komunikaciją ateinančiu programavimo laikotarpiu. Todėl naudotis generatoriumi ir ženklo vadovu ne privaloma, bet siūloma vadovaujančiosioms institucijoms ir projektų paramos gavėjams ieškant audito standartus atitinkančio sprendimo, nes būtiniausias matomumo reikalavimus jie gali įvykdyti internetu, vos keliais spustelėjimais! Taigi, paramos gavėjai gali skirti kuo daugiau išteklių kitiems komunikacijos veiksams ir kartu darniau informuoti Europos piliečius.

Naujoji vaizdinė tapatybė kartu su bendru visų ES remiamų programų teiginiu apie finansavimą yra konkretus žingsnis didinant darną. Dabar kaip niekad svarbu stiprinti žinią apie ES pasiekimus. Remiantis bendromis vertybėmis ir vizija, gera būti matomai – kaip Europos Sąjungai!

Internetinis generatorius pradės veikti pirmąjį 2021 m. pusmetį – laukite tiesioginės nuorodos!

PANORAMA grįžta į ateitį

Šis žurnalo *Panorama* numeris ypatingas: ne tik tuo, kad yra jau 75-asis, bet ir tuo, kad šiuo formatu skelbiamas paskutinį kartą.

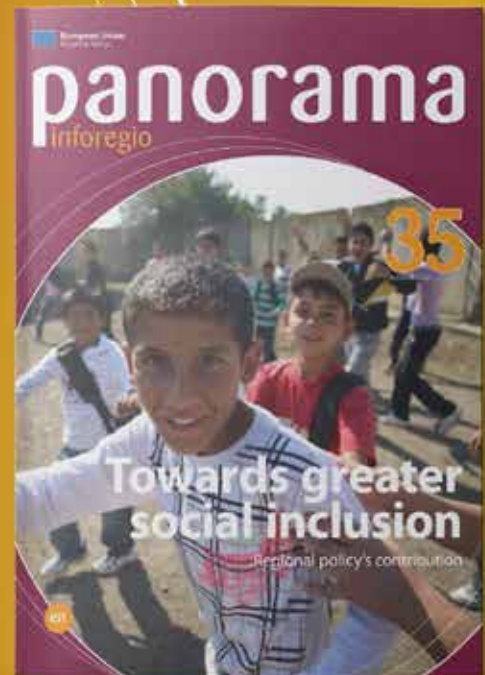
2001 m. pradėtas skelbti žurnalas *Panorama* siekė informuoti plačiąją auditoriją ir gerinti jos supratimą apie ES regionų bei miestų politiką. Jis apėmė labai įvairias temas: nuo pokalbių su aukšto lygio pareigūnais iki techninių bei finansinių klausimų, reportažų apie projektus, istorijų apie žmones ir atsiliepimų – visa tai buvo pristatyta prieinamai ir patraukliai. Jį skaito politikai, akademikai ir plačioji visuomenė, užsisakę tiesiogiai arba gavę iš jį platinančių *Europe Direct* informacijos centrų bei ES atstovybių.

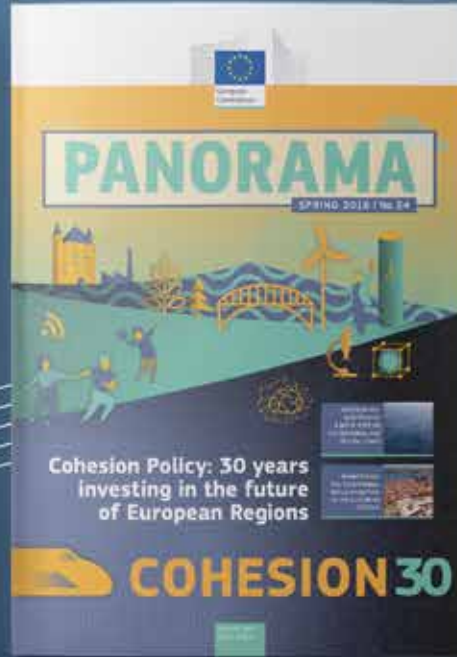
Čia pateiktas žurnalo viršelių rinkinys rodo aptartų temų įvairovę ir žurnalo stiliaus pokyčius per pastaruosius du dešimtmečius.

Visi šie pokyčiai tęsis ir ateityje, kai žurnalas *Panorama* taps visiškai skaitmeninis. 2021 m. straipsnius skelbsime nebe kas ketvirtį PDF formatu, bet reguliariau, tiesiai *Inforegio* interneto svetainėje, todėl būsimė lankstesni ir galėsime greičiau jus informuoti. Pasinaudodami internetinės versijos pranašumais, į žurnalą įtrauksime vaizdo įrašų ir sąveikiųjų diagramų, o naujasis formatas leis jį patogiau skaityti įvairiais skaitmeniniais prietaisais.

Žurnalas *Panorama*, kaip visada, skirtas jums ir rašo apie jus. Todėl tikimės išgirsti iš jūsų: parašykite mums pastabą ar pasiūlymą arba prisidėkite, pavyzdžiui, parengdami skiltį, reportažą arba atsiliepimą. Susisiekite su mumis adresu regio-panorama@ec.europa.eu.

DUOMENŲ CENTRAS

Koronaviruso rodiklių suvestinė. ES sanglaudos politikos atsakas į krizę

COVID-19 pandemija yra didelis iššūkis visai Europos Sąjungai. Nacionalinės, regioninės ir vietos bendruomenės yra pačiame priešakyje kovojant su šia liga ir socialiniais bei ekonominiais jos padariniais. Norint įveikti šį iššūkį, labai svarbus vaidmuo tenka mūsų visuomenės ir valstybių narių tarpusavio solidarumui ir atsakomybei.

2020 m. balandžio mėn., siekiant sutelkti ES sanglaudos politikos priemones per koronaviruso krizę, Europos Komisija paskelbė du priemonių rinkinius: [Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą \(CRII\)](#) ir [Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą \(CRII+\)](#).

Pagal CRII dokumentų rinkinį ne teikiami nauji ES finansiniai išteklių, bet leidžiama lanksčiai naudoti esamus nepanaudotus išteklius ir nukreipti juos ten, kur jų reikia labiausiai.

Iš kitų lankstumo priemonių būtų galima paminėti, pavyzdžiui, nepaskirstyto ES finansavimo perkėlimą iš vieno regionų fondo ir kategorijos į kitą, ES išankstinį finansavimą siekiant pagerinti pinigų srautus ir galimybę padidinti 2020–2021 m. ataskaitinių metų ES bendro finansavimo normą iki 100%.

Gegužės 27 d. CRII / CRII+ iniciatyvas papildė [REACT-EU dokumentų rinkinys](#), dėl kurio šiuo metu derasi Taryba ir Europos Parlamentas.

Sanglaudos politikos atsako į COVID-19 stebėseną

Atsako stebėseną yra itin sudėtinga užduotis sanglaudos politikai, pagal kurią, vadovaujantis pasidalijamojo valdymo principu, įgyvendinama daugiau kaip 390 programų. Iš pradžių sukurtos finansų ir rodiklių stebėsenos sistemos nebuvo pritaikytos konkrečioms šiuo metu įgyvendinamiems veiksams stebėti. 2020 m. gegužės 12 d. Komisijos tarnybos

CRII IR (ARBA) CRII+ PRIEMONIŲ POVEIKIS

Pagrindiniai pagal naujas priemones sutelktų išteklių apimtys 2020 m. lapkričio 19 d. buvo šie:

PERPROGRAMAVIMAS

- 6,3 mlrd. EUR Europos Sąjungos lėšų perskirta sveikatos veiksams, todėl grynasis jų padidėjimas ES lygmeniu sudarė 5,9 mlrd. EUR.
- 8,5 mlrd. EUR Europos Sąjungos lėšų perskirta paramai verslui, todėl grynasis jų padidėjimas ES lygmeniu sudarė 1,9 mlrd. EUR.
- 2,7 mlrd. EUR skirta tiesioginei paramai žmonėms, įskaitant darbuotojus ir pažeidžiamas gyventojų grupes.

(Dėl tiesioginės paramos žmonėms pažymėtina, kad kai kada asignavimai gali sutapti su ESF perprogramavimu sveikatos ir verslo srityse.)

FINANSAVIMAS IR PAKEISTOS TAISYKLĖS

- Skirta 7,6 mlrd. EUR papildomo ES išankstinio finansavimo.
- 129 sanglaudos politikos programoms pasirinktas 100% ES bendras finansavimas.
- Iš vieno fondo ir (arba) regionų kategorijos į kitą buvo perkelta 3,3 mlrd. EUR.

“*Belaukdamos susitarimo dėl REACT-EU dokumentų rinkinio, valstybės narės visapusiškai naudojasi sanglaudos fondų suteiktu lankstumu ir likvidumu, kad padėtų tiems, kas nukentėjo labiausiai: sveikatos priežiūros darbuotojams ir ligoninėms, MVĮ ir darbuotojams. <...> Standartinė sanglaudos parama pirmiausia skirta ilgalaikėms investicijoms, kuriomis didinama regionų konvergencija, bet CRII leido nedelsiant reaguoti ten, kur labiausiai reikėjo.*”

Elisa Ferreira, už sanglaudą ir reformas atsakinga Europos Komisijos narė

pasiūlė naujus [finansinius ir produkto rodiklius](#) – bendruosius nacionalinėms ir regioninėms programoms taikytinus COVID-19 rodiklius.

Daug didesni ES asignavimai sveikatai

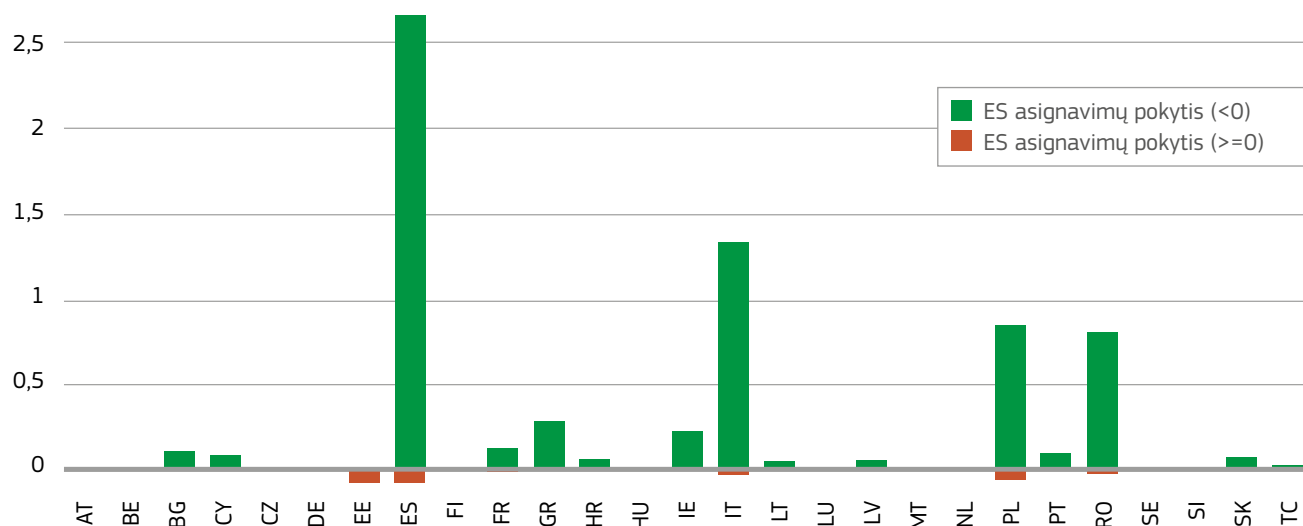
Strateginės investicijos į sveikatą įgyvendinant 2014–2020 m. programas iš pradžių buvo paskatintos suteikus daugiau kaip 10 mlrd. EUR Europos Sąjungos paramą. Perkėlus kelių programų lėšas tarp ERPF ir ESF ir juose, padidėjo grynoji sveikatos veiksmams skirta suma. Priėmus naująsias CRII / CRII+ taisykles, sparčiau buvo keičiamos programos, nes finansuoti

buvo galima naujas priemones, pavyzdžiui, asmeninių apsaugos priemonių pirkimą, vaistus, testavimą, papildomų sveikatos priežiūros darbuotojų įdarbinimą, medicinos pagalbą arba pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų priežiūros namuose paslaugas.

Konkretesnių duomenų apie ES finansinę paramą reaguojant į sveikatos krizę dėl COVID-19 teikia tų nacionalinių ir regioninių programų atstovai, kurie sutiko išsamiau nustatyti ir stebėti finansinę paramą. Komisija bendradarbiauja su šiais programų atstovais, siekdama surinkti geresnius duomenis, nes visa šiais tikslais skiriama ES paramos suma tikriausiai bus didesnė. Surinkus šią informaciją, duomenys bus reguliariai naujinami.

COVID-19 / CRII. PLANUOTOS ES PARAMOS SVEIKATOS PRIEŽIŪRAI POKYČIAI NUO 2020 M. VASARIO 1 D.

(MLRD. EUR)

Padidinta parama verslui

Svarbi sanglaudos politikos investavimo sritis nuo pat pradžių buvo parama verslui, remiant įvairius veiksmus, daugiausia mažąsias ir vidutines įmones. Buvo remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos, verslumas, energijos vartojimo efektyvumas, galimybės gauti finansavimą, skaitmeninimas ir daug kitų dalykų.

Kiekviena šalis ir regionas yra parengę savo strategijas, kaip kuo geriau įveikti koronaviruso krizę. Dažnai šiuo tikslu reikia persikirstyti finansavimą, perkeliant jį iš vienos veiklos, su kuria susiję daugiau nepaskirstytų išteklių, kitai veiklai, kuri teikia daugiau galimybių atkurti ekonomiką ir kovoti su krize. Finan-

savimą buvo galima perkelti iš kitų paramos sričių arba kitų tos pačios srities prioritetų.

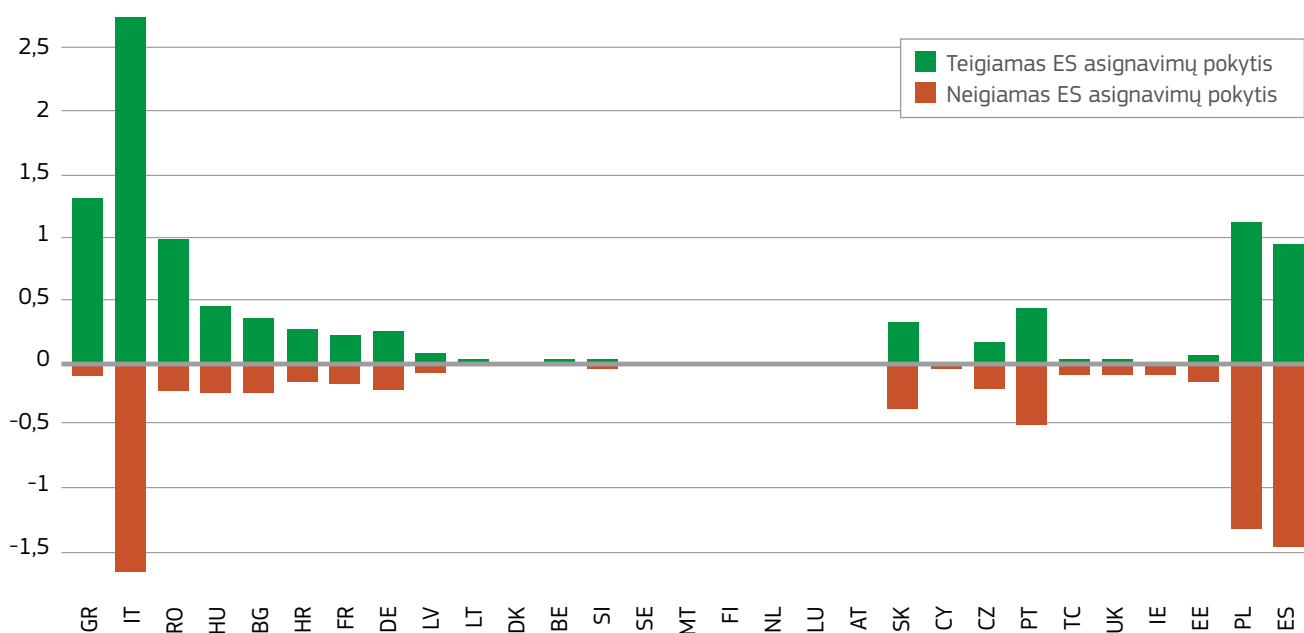
Parama žmonėms, kovojant su pandemijos padariniais

Koronaviruso krizė nuvilnijo per visą visuomenę ir labai įvairiai paveikė žmones. Europos socialinis fondas (ESF) buvo pirmasis pagalbos teikėjas socialinėms paslaugoms, išsaugant užimtumą, remiant pažeidžiamas gyventojų grupes ir pan.

Pirmiau pateiktoje diagramoje nurodytos sumos, kurias numatyta skirti pandemijos padariniams šalinti arba kompensuoti, pavyzdžiui, paramai sutrumpinto darbo laiko tvarkos sistemoms,

COVID-19 / CRII. PLANUOTOS ES PARAMOS SVEIKATOS PRIEŽIŪRAI POKYČIAI NUO 2020 M. VASARIO 1 D.

(MLRD. EUR)

Gal turite klausimą, kurį norėtumėte aptarti būsimuose *Panoramos* DUOMENŲ CENTRO straipsniuose?

Gal turite duomenų rinkinį, kurį norėtumėte pasiūlyti įkelti į ESI fondų atvirųjų duomenų platformą?

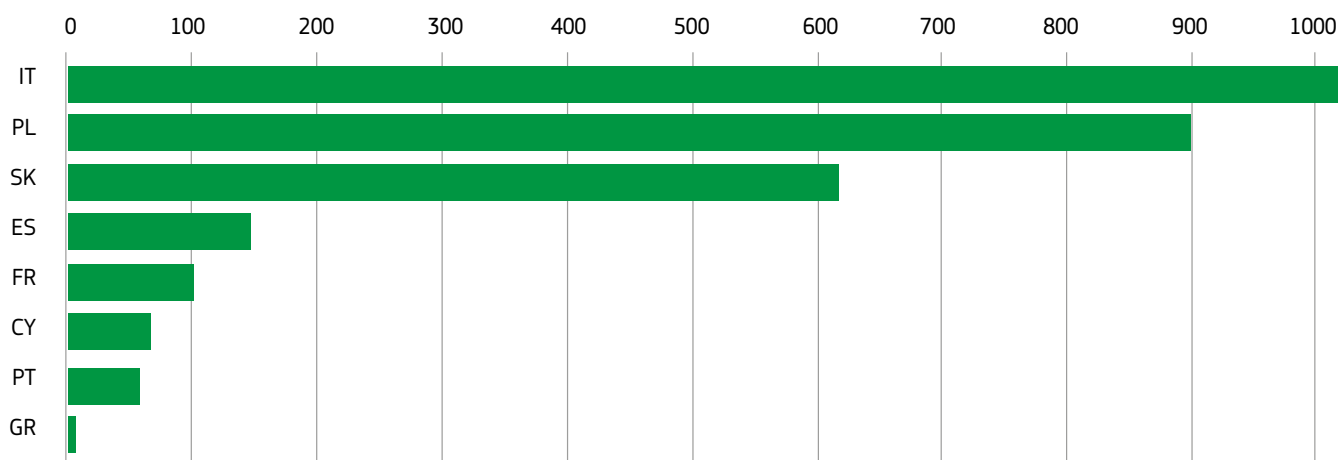
Jei taip, rašykite e. pašto adresu REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sekite diskusijas tinkle TWITTER pagal saitąžodį „#ESIFOpenData“

arba užsisakykite mūsų naujienlaiškį adresu http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788.

ESF KOVOS SU COVID-19 PANDEMIJOS PADARINIAIS VEIKSMŲ VERTĖ

(MLN. EUR)

papildomam atlyginimui sveikatos priežiūros darbuotojams, IT įrangai, asmeninėms apsaugos priemonėms ir paslaugoms, kurios yra skirtos pažeidžiamoms gyventojų grupėms.

Padidintas metinis išankstinis finansavimas

Pagal šią pirmojo CRII dokumentų rinkinio priemonę, kurią Komisija pritaikė automatiškai, visoms programoms buvo skirtas 2019 m. nesusigražintas 7,6 mlrd. EUR išankstinis ES finansavimas. Nesusigražintas 2019 m. metinės išankstinio finansavimo sumas valstybės narės gali panaudoti, siekdamas paspartinti su pandemija susijusias išlaidas. Iš tikrųjų tai tėra pradinis ES finansavimas, nes 2020 m. nesusigražintos sumos bus patvirtintos arba susigražintos tik programavimo laikotarpio pabaigoje.

Daugelis programų pasinaudojo 100% ES finansavimo galimybe

Šalies prašymu per 2020–2021 m. apskaitos procedūras deklaruotas išlaidas laikinai buvo galima finansuoti vien ES ištekliais. Ši 100% Europos bendro finansavimo galimybė yra viena iš populiariausių priemonių daugumoje pakeistų programų.

Kai kurios šalys perkėlė išteklius iš vieno fondo į kitą

Šalies prašymu esamus 2020 m. programavimo išteklius buvo galima perkelti tarp ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo.

Taip pat esamus 2020 m. išteklius buvo galima perkelti iš vienos regiono kategorijos į kitą. Smarkiausiai nuo viruso nukentėjo labiausiai urbanizuotos teritorijos, todėl joms reikia papildomų su sveikatos priežiūra susijusių investicijų. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Koronaviruso rodiklių suvestinė

Visų [ES koronaviruso priemonių](#) apžvalga
 Naujaisi duomenys apie konkretų ERPF ir (arba) Sanglaudos fondo politikos atsaką pagal šalis ir regionus
 Naujaisi duomenys apie konkretų [ESF politikos atsaką](#)

INTERREG metinis renginys internetu

Šiomet 2020 m. INTERREG metinis renginys vyko labai ypatingomis aplinkybėmis, mums visiems išgyvenant COVID-19 pandemiją.

Didžiausią INTERREG kalendoriuje pažymėtą renginį susirinko visų INTERREG programų – įskaitant PNPP ir EKP TB – vadovaujančiųjų institucijų ir jungtinių sekretoriatų atstovai, kad galėtų aptarti bendradarbiavimo su Europos Komisija iššūkius ir galimybes.

Per šių metų renginį taip pat turėjo būti švenčiamas INTERREG trisdešimtmetis. Nenorėdami pamiršti savo gimtadienio šventės, ją nusprendėme nukelti į 2021-uosius, tikėdamiesi, kad šiais metais vėl galėsime susitikti su jumis gyvai.

Spalio 15–16 d. INTERREG metinis renginys vyko vien skaitmeniniu formatu, kartu organizuojant #EURegionsWeek. Į renginį taip pat buvo įtraukta ES Tarybai pirmininkaujanti Vokietija.

Susitikimas prasidėjo 2020 m. spalio 15 d. popietę plenarine sesija, kurioje dalyvavo už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos narė Elisa Ferreira, ES Tarybai pirmininkaujančios Vokietijos atstovas ir buvęs Komisijos narys J. Potočnik. J. Potočnik pasakė pagrindinę kalbą *Tarptautinio bendradarbiavimo vaidmuo siekiant mūsų žaliajo kurso tikslų*.

Per Jaunimo dialogą, kuris taip pat vyko šią popietę, su INTERREG ir bendradarbiavimu susipažinęs jaunimas parengė manifestą dėl bendradarbiavimo ateities.

2020 m. spalio 16 d. daugiausia dėmesio skirta techniniams su 2021–2027 m. programavimo veikla susijusiems klausimams, ypač būsimų mūsų programų turiniui, koordinavimo gerinimui ir kapitalizacijos didinimui. Jie aptarti septyniuose paraleliai vykusiuose praktiniuose seminaruose, iš kurių kiekvienas buvo skirtas tam tikram politikos tikslui (įskaitant du konkrečiai su INTERREG susijusius tikslus), po kurių INTERACT atstovų pagalba buvo surengta plenarinė sesija koordinavimo klausimais.

Europos Komisija norėtų padėkoti visiems šių metų INTERREG metinio renginio dalyviams. Ir nors šių metų renginys buvo labai sudėtingas techniniu požiūriu ir vyko virtualiu formatu, neatstojančiu asmeninio susitikimo su žmonėmis, džiaugiamės, kad jis suteikė galimybių kurti tinklus ir pasiekė didelę INTERREG bendruomenę.

Tarpvalstybinis bendradarbiavimas sveikatos srityje – svarbus kaip niekad

Per 18-osios Europos regionų ir miestų savaitės metu vykusį [praktinį seminarą Health: Interreg NEXT & IPA CBC in action](#) buvo atkreiptas dėmesys į pasienio regionų bendradarbiavimo sveikatos srityje svarbą įvairiais aspektais. Bulgarijos ir Serbijos PNPP TB, Lenkijos, Baltarusijos ir Ukrainos EKP TB, Belgijos ir Prancūzijos TB programų ir Vidurio Europos tarpvalstybinės veiklos iniciatyvų tarnybos (angl. CESC) atstovai pristatė sėkmingus tarpvalstybinius sveikatos projektus ir aptarė patirtas kliūtis bei sunkumus.

COVID-19 pandemija mums parodė, kad tarpvalstybinis bendradarbiavimas sveikatos srityje ne tik gerina pasienio regionuose gyvenančių žmonių gyvenimą ir didina tarpvalstybinį judumą, bet ir gali nulemti sprendimus dėl pacientų gyvenimo ar mirties, todėl yra svarbus kaip niekad.

Sveikatos projektai pagal INTERREG Bulgarijos ir Serbijos PNPP TB programą

Podiumo diskusijoje dalyvavę Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos, Kaimynystės politikos ir plėtros derybų ir Regioninės ir miestų politikos generalinių direktoratų atstovai papildė informaciją, nurodydami susijusią politinę, finansinę ir teisinę paramą. Akivaizdu, kad prie ES vidaus ir išorės sienų kyla įvairių sunkumų: skiriasi sveikatos sistemos, administracinės ir teisinės taisyklės, gali atsirasti kliūčių dėl kalbos ir vizų režimo, o sveikatos specialistų kvalifikacija gali būti ne visada pripažįstama kitoje sienos pusėje. Tačiau šiuos sunkumus galima įveikti, toliau dirbant kartu ir toliau bendradarbiaujant!

Antroji ES makroregioninių strategijų savaitė persikelia į virtualiąją erdvę!

Pagal šūkį *Persvarstyti, atsigauti ir užmegzti naujus ryšius* (angl. *Rethink, Recover, Reconnect*) šiuo renginiu siekta trijų tikslų: persvarstyti, kaip būtų galima naujoviškai bendradarbiauti ir gyventi po pandemijos; atsigauti nuo socialinių ir ekonominių COVID-19 padarinių naudojantis MRS parama ir užmegzti naujus ryšius su suinteresuotaisiais subjektais iš keturių makroregionų, siekiant imtis veiksmų vietoje.

Anksčiau šiais metais sėkmingai surengta ES makroregioninių strategijų (MRS) savaitė antrą kartą vyks 2021 m. kovo 1–5 d.

Ši darbotvarkė grindžiama [Komisijos ataskaita](#) ir [Tarybos išvadamis dėl antrosios ataskaitos dėl ES makroregioninių strategijų įgyvendinimo](#), kuriose:

- › suteikiama visiems suinteresuotiesiems subjektams galia, kad jie galėtų skatinti geresnį MRS ir ES fondų tarpusavio derinimą;
- › skatinamas atsigavimas nuo COVID-19 naudojantis MRS;
- › įtvirtinamas procesas ir
- › remiamas aktyvesnis jaunimo ir pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimas.

Daugiau informacijos apie registravimąsi jau greitai pateiksimė savo svetainėje [Info REGIO](#) arba socialiniame tinkle [Twitter adresu @RegioInterreg](#).

Impulsas mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir tarpvalstybiniam verslui

Europos mažosios ir vidutinės įmonės yra Europos ekonomikos pagrindas ir sudaro 99% visų ES įmonių. Tačiau yra ką tobulinti, ypač pasienio regionuose veikiančiose MVĮ.

Europos Komisija kartu su savo partneriais ES pasienio regionuose stengiasi skatinti MVĮ tarptautinimą šiose teritorijose.

MVĮ užima svarbią vietą visuose Europos ekonomikos sektoriuose ir suteikia Europos konkurencingumui bei užimtumui pridėtinės vertės. Net tokiais sudėtingais laikais, kaip dabartinė pandemija, jos pasirodė esančios tvirtas pagrindas, ant kurio pastatyta Europos ekonomika. Tačiau per Europą brėžiamos sienos dažnai taip pat eina tiesiai per rinkas, kuriose veikia MVĮ.

Stipresni verslo ryšiai

Priežasčių, dėl kurių MVĮ nenoriai veikia tarpvalstybiniais mastais, yra daug. Siekdama sustiprinti tarpvalstybinę jų veiklą, Europos Komisija teikia įmonėms įvairių galimybių išeiti į tarptautinę rinką ir vykdyti veiklą šiuose regionuose.

Jos noras tarptautinti MVĮ atsispindi neseniai 2020 m. kovo mėn. Europos Komisijos paskelbtoje *Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategijoje*. Ši strategija grindžiama trimis ramsčiais: gebėjimų stiprinimu ir parama perėjimo prie darnesnio vystymosi ir skaitmeninės transformacijos srityse; reglamentavimo naštos mažinimu ir galimybių patekti į rinką bei gauti finansavimą gerinimu.

Pirmasis internetinis studijų vizitas, Ispanija

Komisijos komunikate rašoma: „Europos MVĮ su teisės aktais susijusi patirtis yra sudėtinga ir apsunkinanti, visų pirma dėl valstybėse narėse taikomų skirtingų procedūrų. Šios kliūtys daugelį atgraso nuo tarpvalstybinio verslo ir plėtros. Jei jos tai daro, jos dažnai naudojasi didelėmis platformomis kaip tarpininkais ir dėl to susidaro nevienodi derybinės galios lygiai.“

Komisija kartu su nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos vyriausybėmis, prekybos rūmais ir kitais partneriais naudojasi įvairiomis priemonėmis, siekdama gerinti tarpvalstybines MVĮ galimybes Europoje. Iš pagrindinių veiksmy būty galima, bet kita ko, paminėti: specialaus aukšto lygio ES MVĮ atstovo paskyrimą; valstybių narių skatinimą dalytis geriausia patirtimi, ją taikyti ir valstybių narių raginimą įgyvendinti mažosioms ir vidutinėms įmonėms tinkamus bendruosius skaitmeninius vartus.

Imasi iniciatyvos

INTERREG Europe projektas *INTER VENTURES* yra viena iš iniciatyvų, kuriomis siekiama didinti MVĮ tarptautiškumą. Įdamiesi šios veiklos bendradarbiauja partneriai iš penkių Europos pasienio regionų, esančių Vengrijoje / Kroatijoje, Italijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Ispanijoje. Visų partnerių ir jų regionų MVĮ ekosistemų plėtojimo etapai skiriasi ir apima nuo atsiktinio tarpvalstybinio bendradarbiavimo iki tarptautinių klasterių kūrimo. Rengdami pažintinius vizitus, keisdami gerą patirtimi ir dalyvaudami tarpregioniuose susitikimuose – daugiausia virtualiai ir internetu – partneriai dalijasi sumanymais, kaip gerinti MVĮ tarptautinimą ir stiprinti regionus Europoje. Partnerių įgyta patirtis bus įtraukta į politikos rekomendacijas ir veiksmų planą.

Per įgyvendinimo laikotarpį nuo 2019 m. rugpjūčio 1 d. iki 2022 m. liepos 31 d., kuris tikriausiai bus pratęstas iki 2022 m. pabaigos, projektui *INTER VENTURES* iš Europos regioninės plėtros fondo skirta 1 376 708 EUR. Pagal šį projektą Europos pasienio regionų asociacija (EPRA) padeda partneriams, patardama jiems ataskaitų ir praktikos klausimais.

KISS ME – tai dar vienas INTERREG projektas, skirtas pasienio regionuose veikiančioms MVĮ. Jį įgyvendinant lyginami keturių skirtingų pasienio regionų taikomi metodai: strategijos ir projektai, kuriais skatinamas MVĮ dalyvavimas Europos Sąjungoje. Keturių regionų partneriai pristatys savo išvadas, į kurias atsižvelgiant bus rengiami veiksmų planai. Rezultatai bus išplatinti Europos lygmeniu, kad visi regionai galėtų padėti savo MVĮ konkurencingai veikti tarpvalstybiniu mastu. Projektas KISS ME nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2021 m. birželio 30 d. iš Europos regioninės plėtros fondo gauna 977 413 EUR.

Vertinant įvairias pagal dabartines ir būsimas ES programas paskelbtas iniciatyvas atrodo, kad Europos mažųjų ir vidutinių įmonių laukia šviesi ateitis. Net tarpvalstybinėje aplinkoje,

Praktinis veiksmų planavimo seminaras, „INTER VENTURES“

įveikiant Europoje patiriamas įmonių kliūtis, būtų galima pasiekti lemiamą momentą, jei tai, kas skelbiama, bus tinkamai įgyvendinama pasienio teritorijose, sudarant sąlygas veiksmingam MVĮ tarpusavio bendradarbiavimui žalesnėje, geriau sujungtoje ir pažangesnėje Europoje.

Daugelis suinteresuotųjų subjektų visoje Europoje jau pripažino būtinybę sudaryti geresnes tarpvalstybinio bendradarbiavimo sąlygas ir galimą jų naudą, nes Europos įmonių sėkmė – visose teritorijose – reiškia Europos ir europiečių sėkmę. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Europos pasienio regionų asociacija (EPRA):
<https://www.aebr.eu/>

b-solutions tarpvalstybinėms kliūtims šalinti

B

NL

Nuo 2017 m. visos Europos pasienio ir tarpvalstybinių regionų tinklą sudaranti Europos pasienio regionų asociacija (EPRA) valdo iniciatyvą *b-solutions*. Jos tikslas yra sudaryti viešosioms įstaigoms ir tarpvalstybinėms struktūroms sąlygas sistemingai šalinti teises bei administracines kliūtis ir pasinaudoti prie konkrečių poreikių pritaikyta technine parama ieškant sprendimų.

Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato parengta iniciatyva *b-solutions* sumanyta siekiant didesnio poveikio įgyvendinant esamus mechanizmus, kuriais reguliuojamas tarpvalstybinis bendradarbiavimo palei ES ir ELPA šalių vidaus sausumos sienas. Ja atsižvelgiama į 2017 m. komunikate [Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose](#) nurodytus požymius.

Nors jau trisdešimt metų sėkmingai veikia INTERREG finansavimo sistema, nacionalinės sienos vis dar kelia daug kliūčių, trukdančių augti Europos pasienio regionams.

Gyventojams toliau kyla problemų kertant sienas viešuoju transportu, nes skirtingos nacionalinės taisyklės neleidžia sukurti bendros infrastruktūros. Pacientai taip pat negali naudotis kaimyninėse šalyse sveikatos priežiūros paslaugomis, nes skiriasi išlaidų kompensavimo sistemos, o pasienio darbuotojams painu susigaudyti dėl apmokestinimo ir socialinių išmokų, nes valstybės narės taiko skirtingas socialinės apsaugos sistemas.

Tai tik keli pavyzdžiai, rodantys, kokių problemų randasi ties siena susidūrus skirtingoms administracinėms ir teisinėms kultūroms. Vietos, regioninės arba nacionalinės valdžios institucijos negali jų išspręsti, optimaliai jų neišsiaiškinusios ir neturėdamos reikiamų techninių praktinių žinių.

Todėl iniciatyva *b-solutions* viešosioms įstaigoms ir tarpvalstybinėms struktūroms suteikia galimybę pasikonsultuoti teisiniais klausimais su išorės ekspertais, kurie išanalizuoja nustatytas kliūtis ir parengia konkrečiai situacijai tinkamus jų šalinimo sprendimus. Taip jie atveria naujus ir veiksmingus kelius stiprinti tarpvalstybinius santykius, o kartu ir bendrą Europos integracijos procesą.

Ko jau pasiekta?

Nuo 2018 m. pradžios EPRA paskelbė tris skirtingus kvietimus teikti pasiūlymus, siekdama nustatyti naujas kliūtis aštuoniuose skirtinguose **teminėse srityse**: viešojo keleivių transporto, sveikatos ir skubios pagalbos paslaugų, daugiakalbystės, užimtumo, institucijų bendradarbiavimo, įrodymų ir duomenų, informacijos paslaugų ir elektroninės valdžios.

Kol kas Europos Sąjungoje nustatytos 66 kliūtys, o 43 iš jų analizuotos per pastaruosius dvejus metus. Jos parodė labai įvairias situacijas, kuriose administracinis arba teisinis kliūties pobūdis ne visada buvo aiškiai apibrėžtas ir labiau priminė daugiamatį labirintą. Be to, labai skyrėsi pagrindinės priežastys įvairiais teisiniais ir administraciniais lygmenimis: nuo Europos iki vietos lygmenų.

Nepaisant to, kad palei sienas kylančios kliūtys viena į kitą panašios, joms šalinti nebuvo vieno standartinio sprendimo. Todėl ekspertai kiekvienam atvejui pasiūlė tikslinius sprendimus, atsižvelgdami į susijusių pasienio regionų ypatumus.

Daugeliu atvejų prireikė keisti teisinę sistemą. Jau turimos priemonės, pvz., INTERREG ir Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės, padėjo, bet negalėjo išspręsti sunkumų, kylančių dėl nedarnių arba nesuderinamų įvairių teisinių nuostatų skirtingose sienų pusėse. Dažnai sprendimą iškart būtų galėjęs pasiūlyti Komisijos Europos tarpvalstybinio bendradarbiavimo mechanizmas, jei jis būtų buvęs taikomas.

Dar daugiau informacijos apie 43 kliūčių analizę įtraukta į EPRA ir REGIO GD parengtą ir liepos mėn. paskelbtą pirmąjį

***b-solutions* kompendiumą**. Šiame leidinyje apžvelgiama iniciatyva, pateikiamas politinių rekomendacijų rinkinys, skirtas įvairių lygmenų politikos formuotojams, ir išsamiai aprašomos nustatytos kliūtys, todėl kiti suinteresuotieji subjektai gali pasiūlyti įkvėpimo.

Kas toliau?

2020 m. lapkričio mėn. atrinktos **23 naujos kliūtys** suteikia daugiau informacijos apie labai konkrečias situacijas, susidarančias palei kelias ES sienas. Artimiausiais mėnesiais pagal **kvietimą pareikšti susidomėjimą** atrinkti ir naujausiems atvejams nagrinėti paskirti ekspertai parengs naujas esamų kliūčių šalinimo strategijas.

Tačiau tai ne paskutinė *b-solutions* „stotelė“. Pagal paskutinį ketvirtą kvietimą teikti pasiūlymus 2021 m. sausio mėn. bus atrinkta dar daugiau kliūčių. ES ir kaimyninių ELPA šalių viešųjų įstaigų ir tarpvalstybinių struktūrų atstovai turės dar vieną galimybę iškelti klausimus dėl sunkumų, su kuriais jie susiduria stengdamiesi bendradarbiauti su savo kaimynais.

INTERREG šeimos suinteresuotieji subjektai neturėtų praleisti galimybės tiesiogiai sužinoti, kaip *b-solutions* sprendžia teises ir administracines kliūtis, nes šio tipo metodika galėtų tapti naudinga priemone kitam INTERREG 2021–2027 m. laikotarpiui.

Ketvirtas kvietimas bus paskelbtas *b-solutions* **svetainėje**. Jo įgyvendinimo pabaigoje 2021–2022 m. žiemą bus paskelbtas naujų leidinių rinkinys, skirtas specialiajai ir bendrajai auditorijoms.

Ir nors 2020 m. susidarė visiškai nauja situacija, *b-solutions* ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo atstovai nepasiduos! ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.b-solutionsproject.com/>

2020 m. ES SPI įvertina Europos socialinį ir aplinkosauginį veiksmingumą

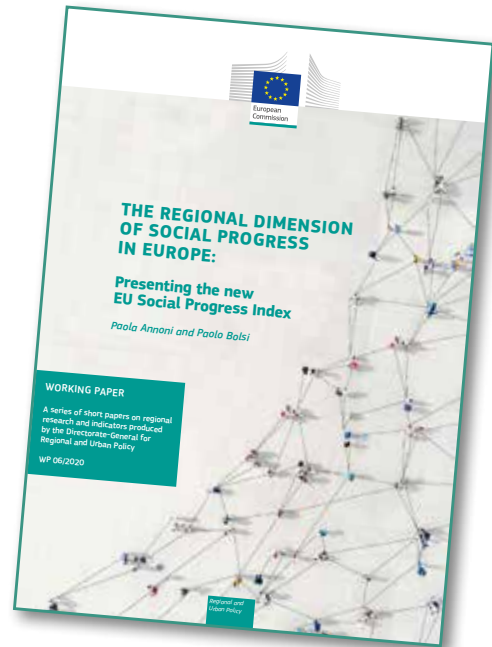
Gruodžio 2 d., rengiantis kitam sanglaudos politikos programavimo laikotarpiui, buvo paskelbtas 2020 m. ES regionų socialinės pažangos indeksas (2020 m. ES SPI).

Šio indekso tikslas – įvertinti kiekvieno Europos regiono socialinę pažangą ir taip papildyti tradicines ekonomines pažangos vertinimo priemones, pavyzdžiui, bendrąjį vidaus produktą (BVP). ES regionų socialinės pažangos indeksas buvo apibrėžtas svarstant, kaip būtų galima atsižvelgti ne vien į BVP, ir buvo pasirinktas kaip alternatyva tradicinėms vertinimo pagal ekonominius rodiklius priemonėms, todėl, siekiant geriau įvertinti socialinę plėtrą, jam taikomi tik socialiniai ir aplinkos rodikliai.

2020 m. indeksas grindžiamas bendrąja visuotinio [Socialinės pažangos indekso](#) sistema, kurioje taikomi 12 komponentų, toliau skirstomi į tris platesnius matmenis, apibūdinančius atitinkamus pagrindinius, tarpinius ir subtilesnius socialinės pažangos aspektus. Į 2020 m. ES SPI įtraukti 55 statistiniai rodikliai, gauti daugiausia iš Eurostato, bet taip pat iš kitų šaltinių, pavyzdžiui, apklausos *Gallup World Poll*, Europos aplinkos agentūros, Valdymo kokybės instituto ir Europos lyčių lygybės instituto.

Šis indeksas sudaromas siekiant palengvinti lyginamąją ES regionų analizę pagal įvairius kriterijus, kad politikos formuotojams ir suinteresuotiesiems subjektams būtų lengviau įvertinti regiono pranašumus ir trūkumus, atsižvelgiant į vien socialinius ir aplinkosaugos aspektus. Daugelis šių aspektų patenka į pagrindines pagal sanglaudos politiką remiamų investicijų sritis, pvz., pagrindinių paslaugų (sveikatos, švietimo, vandens ir atliekų), prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų, energijos vartojimo efektyvumo, švietimo ir gebėjimų arba taršos.

Apskaičiuojant indekso balus, naudojamosi 0–100 balų skale, kurioje „0“ reiškia blogiausią, o „100“ – geriausią socialinės pažangos lygį. Ši skalė nustatoma išsiaiškinant geriausius ir blogiausius (įmanomus) bendruosius su kiekvienu rodikliu susijusius kurio nors Europos regiono rezultatus.

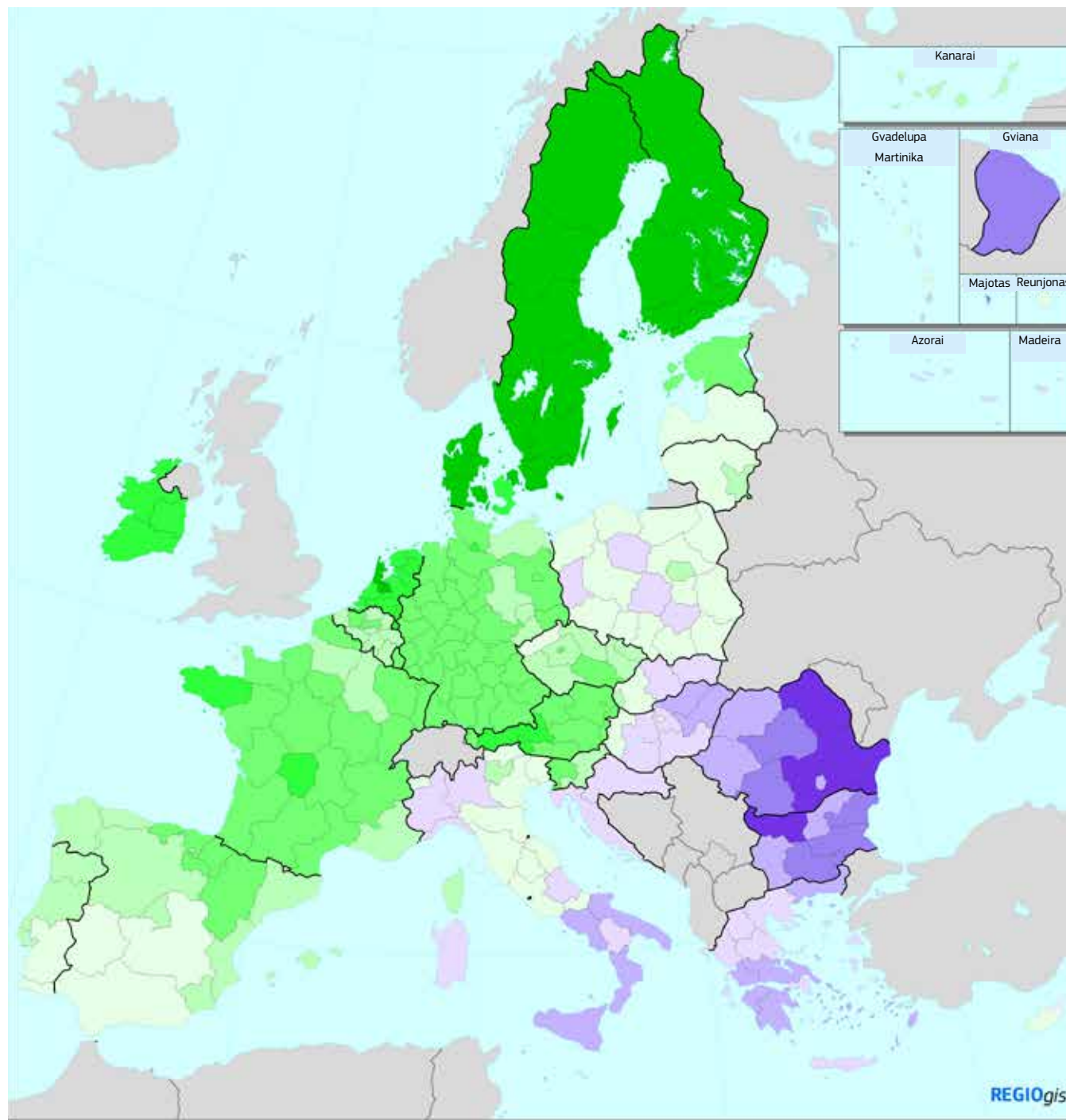
2020 m. rezultatai rodo, kad socialiniai skirtumai regionuose ir įvairiais socialinės pažangos aspektais labai svyruoja. Šiaurės šalims sekasi gana gerai, o pietryčių šalys atsilieka. Visi geriausiųjų dešimtuko regionai yra Švedijoje, Suomijoje arba Danijoje. Švedijos Evre Nordlando regiono socialinės pažangos lygis aukščiausias Europos Sąjungoje (kaip ir pirmajame 2016 m. indekse); po jo rikiuojasi Suomijos Helsinkio-Ūsimos ir Švedijos Vidurio Norlando regionai.

Rezultatai rodo, kad ES regionams vidutiniškai geriau sekasi pagrindiniais aspektais. Geras lygis gali būti pasiekiamas pagrindinių komponentų atžvilgiu, pavyzdžiui, daugiau investuojant į nuotekų valymą ir socialinius būstus. Galimybių aspektas atskleidžia didesnę įvairovę: kai kuriems regionams sekasi labai gerai, o kitiems – labai prastai. Šis aspektas apima subtilesnius socialinės pažangos aspektus, kuriuos sunkiau tobulinti, pavyzdžiui, kovą su korupcija viešosiose institucijose ir pagalbą moterims, kad jos galėtų įsitraukti į darbo rinką ir joje išlikti.

2020 m. indeksas buvo parengtas atidžiai patikslinus rodiklių rinkinį ir regionų duomenų patikimumą. Svetainėje *Europa* pateiktos kelios sąveikios priemonės, įskaitant informacijos suvestines, žemėlapius ir prie konkrečių poreikių pritaikomas histogramas, metodinį dokumentą ir sąveikią internetinę istoriją apie ESI fondų atvirųjų duomenų portalą.

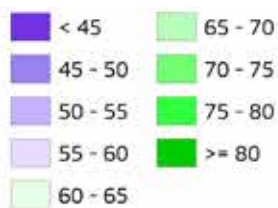

Europos regionų socialinės pažangos indeksas – 2020 m. ES SPI

Europos regionų socialinės pažangos indeksas – 2020 m. ES SPI

Indeksas

Šaltinis – Regioninės ir miestų politikos GD.
Pastaba: matavimo vienetas – balai nuo 0 iki 100.

0 500 km

© Administracinių sienų asociacija EuroGeographics

Europos ir Amerikų miestų komanda didina savo tvarumą

Europos ir Amerikų miestai bendradarbiauja įgyvendindami įvairius projektus: nuo pėstiesiems ir dviratininkams pritaikytų alėjų, kurios kažkada būdavo užkimštos automobiliais, iki maisto saugą neturtinguose kvartaluose didinančių ūkių, ir taip skatina tvarią miestų plėtrą bei lengvina gyvenimą pandemijos laikais. Šiuos ir kitus novatoriškus rezultatus Tarptautinio miestų bendradarbiavimo programos dalyviai pristatė per 2020 m. Europos regionų ir miestų savaitę.

ES lėšomis finansuojama Tarptautinio miestų bendradarbiavimo (TMB) programa grindžiama principu, kad šalis sieja bendras interesus skatinti ekologišką miestų plėtrą, kuriant efektyviai išteklius vartojančius ir į žmones orientuotus pažangius miestus, kuriuose būtų gera gyventi.

Nuo iniciatyvos pradžios 2017 m. Europos miestai būrėsi į komandą su partneriais iš viso pasaulio – įskaitant Šiaurės Ameriką (TMB ŠA) ir Lotynų Ameriką bei Karibų šalis (TMB LAK), kad galėtų pasidalyti žiniomis ir geriausia patirtimi apie tvarius miestų problemų sprendimus. Per 2020 m. spalio 13 d. vykusią Europos regionų ir miestų savaitės sesiją dalyviai iš šių pasaulio regionų pristatė bendradarbiavimo rezultatus – kai kurie jų padeda įgyvendinti COVID-19 visuomenės sveikatos apsaugos protokolus ir pasirengti žalesnei gyvensenai miestuose po pandemijos.

„Tikime, kad bendromis jėgomis miestai sugebės išplukdyti laivą iš krizės į šviesesnę ateitį“, – savo įžanginėje kalboje sakė

Regioninės ir miestų politikos GD pagrindinis patarėjas tarptautinių santykių klausimais Rudolf Niessler.

Per šią sesiją, kurioje dalyvavo daugiau kaip šimtas atstovų iš TMB programoje dalyvaujančių miestų, buvo surengtos dvi podiumo diskusijos: pirmoji buvo skirta judumui ir skaitmeninei pertvarkai, o antroji – žiedinei ekonomikai ir energetikos pertvarkai.

Judumas

Argentinos sostinė Buenos Airės ir jos partnerė Ispanijos sostinė Madridas glaudžiai bendradarbiaudamos – dažnai viena su kita konsultuodamosi tikroju laiku – pertvarkė plačias alėjas, kuriose dažnai kildavo bendrų problemų dėl taršos, eismo ir atliekų tvarkymo, į pėstiesiems pritaikytas erdves, kuriose malonu leisti laiką.

Rezultatai atnešė naudos gyventojams. Pavyzdžiui, Buenos Airių viešųjų erdvių ministerijos atstovo Juano Vacaso teigimu, apie 75 % Buenos Airių miesto alėjos *Corrientes Avenue*, kurioje įsikūrę daugybė teatrų, knygynų, viešbučių ir restoranų, dabar atlaisvinta nuo automobilių.

Ši nauja viešoji erdvė puikiai pravertė miestui COVID-19 krizės metu. Per sesiją J. Vacas pasakojo, kad greta pėsčiųjų ir dviračių takų, kaip alternatyvos viešajam transportui, čia buvo galima ne tik įrengti naują laikiną dviračių taką, bet ir ant šaligatvių pastatyti restoranų staliukus klientams, kai buvo uždrausta valgyti viduje. Jis taip pat pridūrė, kad užsitęsęs pandemijai taip pat planuojama į lauką perkelti kultūros renginius.

Skaitmeninė pertvarka

Italijos miestas Turinas ir šešių Brazilijos savivaldybių konsorciumas, vadinamasis *Grande ABC* susibūrė į komandą, kad galėtų pasidalyti praktinėmis žiniomis įvairiose su technologijomis susijusiose srityse. Šios sritys apėmė pažangiuosius kelius ir judumą kaip paslaugą, kuria integruojamos įvairios transporto rūšys ir suteikiama galimybė užsisakyti, planuoti ir apmokėti kelionę bendroje skaitmeninėje platformoje.

Įgyvendindamas TMB programą, *Grande ABC* taps pirmuoju viešuoju Brazilijos konsorciumu, centralizuosiančiu kelių savivaldybių judumo valdymą.

Žiedinė ekonomika

Kolumbijos Barankilijos miestas, siekdamas pagerinti gyvenimą kvartale, kuriame 78% gyventojų susiduria su maisto nesaugumo problema, pagal Italijos sostinės parengtą veiksmų planą įgyvendina bandomąjį ūkininkavimo mieste projektą.

„Miestų sodai yra puikus būdas padidinti mūsų maisto sistemos tvarumą – sakė Barankilijos merijos atstovas Manuel Trujillo. – Dabar, taikant Romos metodiką, mums nereikia pradėti nuo nulio.“

Į šį bandomąjį projektą įsitraukė ne tik pilietinė visuomenė, bet ir viešojo bei privačiojo sektorių atstovai. Ankstyvuosiuose jo etapuose taip pat buvo atidžiai atsižvelgta į ūkio kaimynystėje gyvenančią bendruomenę – žemės ūkio gebėjimų turinčius iš kaimo vietovių atvykusius migrantus.

Bandomasis projektas galėtų tapti platesne viso miesto iniciatyva, kuri, kaip sakė M. Trujillo, „iš tikrųjų pagerintų mūsų žiedinę ekonomiką“.

Energetikos pertvarka

Palaikydamas partnerystę su Latvijos Rygos miestu, Kanados miestas Edmontonas pakeitė savo požiūrį į vandenilio naudojimą namų šildymo ir energijos tiekimo viešajam transportui srityse.

„Pigios mūsų gamtinės dujos ir elektra itin ilgą laiką buvo labai paprasta alternatyva“, – per sesiją pasakojo Edmontono miesto atstovė Maurya Braun. Tačiau TMB tai gali jau greitai pakeisti.

Edmontono miesto komanda parsivežė į savo administraciją ir patariamąją tarybą įžvalgų apie tai, kaip Ryga naudoja vandenilį, įskaitant tai, kad hibridiniai jos troleibusai puikiai veikia šaltesniame klimate ir gali toliau nuvažiuoti nei varomi vien elektra.

„Atsižvelgdami į šią patirtį, mes pradėjome naudoti vandeniliais kuro elementais varomas transporto priemones, o antrajame savo Edmontono energetikos pertvarkos techninio modeliavimo etape vandenilį naudojame pastatams šildyti“, – pasakojo M. Braun. ■

POPANDEMINIŲ MIESTŲ PERTVARKA

Nuo COVID-19 pandemijos labiausiai nukentėjo pasaulio miestai. Miestuose gyvena daugiau kaip pusė pasaulio gyventojų, todėl, siekiant užtikrinti sėkmingą jų ateitį, dabar kaip niekad svarbu ieškoti visuotinių sprendimų.

Remiantis per septynis internetinius seminarus surinkta informacija iš daugiau kaip trisdešimties Europos ir Lotynų Amerikos miestų, leidinyje **Open Dialogues IUC-LAC** pateikiama patarimų, kaip miestų centrai gali kuo geriau grįžti į „naują normalų gyvenimą“.

Jame pristatoma pandemijos laikotarpiu įgyta patirtis ir pateikiama rekomendacijų, kam teikti prioritetus artimiausiais metais. Pavyzdžiui, reikia pertvarkyti miestų erdves, skatinti didesnę atsinaujinančiųjų išteklių naudojimą ir performuoti pramonės šakas.

Viena iš aptariamų temų yra naujoviškas ir pertvarkytas turizmas, kuris yra svarbus ekonominis daugelio miestų veiksnys. Šiame leidinyje taip pat nagrinėjama, ar pandemija galėtų padėti kurti žalesnę miestų ateitį ir sustiprinti požiūrį į atsparumą klimatui.

http://iuc-la.eu/wp-content/uploads/2020/09/EN_Dialogos_abiertos.pdf

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://iuc-la.eu/en/>

Regioninės politikos finansinės priemonės pasirengusios priimti ES iššūkius

2020 m. gruodžio 1–2 d. internetu surengta *fi-compass* konferencija buvo skirta regioninės politikos finansinėms priemonėms. ERPF / SF renginys pritraukė daugiau kaip 500 dalyvių iš vadovujančiųjų institucijų, nacionalinių ir regioninių vyriausybių, Europos Komisijos, Europos investicijų banko, taip pat viešųjų bei privačių finansinių tarpininkų ir kitų subjektų.

Atidarydama renginį kalbėjusi už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos narė Elisa Ferreira davė toną, pabrėždama išskirtinę galimybę ateinančiu programavimo laikotarpiu derinti sustiprintą sanglaudos politiką su naujomis *Next Generation* priemonėmis, kuriomis reformos ir investicijos bus remiamos dar neregėtu mastu.

Artimiausių metų ES biudžetas išaugs beveik dvigubai iki beveik 1,8 trln. EUR. Vis dėlto ši išskirtinė galimybė taip pat yra didelė atsakomybė ne tik užtikrinti veiksmingą atsigavimą, bet ir atkurti geresnį gyvenimą, protingai investuoti į žalesnę, labiau skaitmenizuotą, konkurencingesnę ekonomiką, nepalikant nė vieno regiono užnugaryje. Komisijos narė įspėjo, kad reikia būti atidiems, pabrėždama, kad finansiniai ištekčiai, kuriais galės naudotis valstybės narės, bus beprecedenčiai – kaip ir investicijų bei reformų poreikiai – ir galbūt net didesni. Todėl mums reikia tvirto ES finansavimo šaltinių koordinavimo ir daugiau finansinių priemonių.

Komisijos narė atkreipė dėmesį į tai, kad naujieji reglamentai suteikia sanglaudos politikos finansinėms priemonėms daugiau lankstumo, todėl visi suinteresuotieji subjektai gali naudotis galimybėmis, kurias teikia išlaidų efektyvumas, projektų kokybė, sverto poveikis ir konkretūs rezultatai. Kad to pasiektume, turime įrodyti, kad finansinės priemonės skirtos ne bankams arba finansų įstaigoms remti, bet paramai investicijoms į realiąją ekonomiką, į sanglaudą.

Šias mintis savo kalboje atkartoję ir Regioninės ir miestų politikos GD generalinio direktoriaus pavaduotojas Normunds Popenis, pabrėžęs finansinių priemonių svarbą sanglaudos politikai, pateikdamas sėkmingų finansinių priemonių pavyzdžių. Jis taip pat atkreipė dėmesį į būtinybę išsiaiškinti šių priemonių galimybes miestų sektoriuje – svarbų naujojo laikotarpio politikos tikslą. Finansinėms priemonėms tenka aiški užduotis remti investicijas į miestų aplinką.

Per renginį taip pat kalbėjo EIB prezidento pavaduotoja Lilyana Pavlova, kuri nurodė banko įsipareigojimą toliau teikti ir didinti paramą sanglaudos politikai vykdamas savo paskolų teikimo, įgaliojimų valdymo ir patariamąją veiklą.

Internetinė konferencija iš dalies vyko modulinio formatu, kad dalyviai galėtų prisijungti prie konkrečiai juos dominančių sesijų. Finansinės priemonės, kurias sudaro paskolos, garantijos, nuosavas ir kvazinuosavas kapitalas, 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu išliks svarbus regioninės ir miestų politikos išteklių įgyvendinimo mechanizmas.

“Šiandien nustatome kursą kitam dešimtmečiui, kursą naujoms sanglaudos programoms, kursą atsigavimui ir kursą naujai žalesnei ateičiai. Pirmiausia turime išsiaiškinti, kaip įveikti iššūkius, kuo labiau padidinti investicijas ir sukurti stipresnius bei konkurencingesnius regionus. Svarbus vaidmuo teks finansinėms priemonėms, todėl ši konferencija surengta tikrai pačiu laiku.”

Elisa Ferreira, už sanglaudą ir reformas atsakinga Europos Komisijos narė

Per šių metų renginį, pavadintą *Regioninės politikos finansinės priemonės pasirengusios priimti ES iššūkius*, buvo aptarti keli su finansinių priemonių įgyvendinimu susiję horizontalieji klausimai.

- Buvo surengta informacinė sesija apie pasiūlytą naują BNR ir kitus pagrindinius teisės aktus. Pasiūlytas BNR pasižymi keliomis naujovėmis, kuriomis siekiama supaprastinti ir pagerinti įvairių ES politikos priemonių tarpusavio sąsajas.
- Su Energetikos ir Regioninės ir miestų politikos generalinių direktoratų ekspertais buvo surengta sesija dėl ES pastatų renovacijos bangos finansavimo finansinėmis priemonėmis, derinant jas su dotacijomis. Atnaujintas ir pagerintas ES pastatų ūkis padės pasirengti nuo iškastinio kuro atsietos ir švarios energijos sistemai. Šiuo atžvilgiu labai svarbus vaidmuo tenka viešųjų ir privačiųjų pastatų renovacijai, kuri Europos žaliajame kurse buvo išskirta kaip labai svarbus šio sektoriaus energijos vartojimo efektyvumo skatinimo veiksnys. Kartu su dotacijomis derinamos finansinės priemonės yra be galo svarbios telkiant valstybėse narėse reikiamus finansus.
- Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir EIB pristatė, kaip valstybės narės galėtų rengti finansinėms priemonėms tinkamas programas.
- Antrą dieną buvo surengta programai *InvestEU* skirta sesija. Per pristatymus ir podiumo diskusijas suteikta informacijos apie dabartinę padėtį *InvestEU* valstybių narių skyriuose; produktus ir politikos prioritetus pagal MVĮ ir mokslinių tyrimų, inovacijų ir skaitmeninio linijas (naujausius pokyčius pristatė Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ ir Mokslinių tyrimų ir inovacijų generaliniai direktoratai); valstybių narių ir ES skyrių ribų nustatymą ir dviejų valstybių narių – Lenkijos ir Suomijos – požiūrį į valstybės narės skyriaus sukūrimą.
- Per paralelines sesijas buvo aptartos į naują daugiametę finansinę programą įtrauktos finansinės priemonės pagrindiniuose sektoriuose: MVĮ finansavimo ir energijos vartojimo efektyvumo.

Gausus dalyvių skaičius parodė didelį susidomėjimą finansinėmis priemonėmis ir suinteresuotųjų subjektų norą daugiau apie jas sužinoti.

Kartu su savo partneriu Europos investicijų banku Europos Komisija (Regioninės ir miestų politikos, Žemės ūkio ir kaimo plėtros, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties bei Jūrų reikalų ir žuvininkystės direktoratai) sukūrė platformą *fi-compass*, kurioje galima pasiūlyti konsultavimo paslaugas Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansinių priemonių klausimais. Ji skirta padėti vadovaujančiosioms institucijoms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams, teikiant praktines ekspertines žinias ir mokymosi priemones, įskaitant tiesioginius mokymo seminarus ir kitus renginius, pasižyminčius plačiomis tinklaverkos galimybėmis.

Su renginio prezentacijomis bus galima susipažinti platformoje [fi compass](https://www.fi-compass.eu). Kitais klausimais dėl renginio pristatymo, naujo pasiūlyto BNR ir programos *InvestEU* susisiekiame adresu REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.fi-compass.eu/video/>

[combination-financial-instruments-and-grant](https://www.fi-compass.eu/video/energy-efficiency-housing)

<https://www.fi-compass.eu/video/energy-efficiency-housing>

18-oji EUROPOS REGIONŲ ir MIESTŲ SAVAITĖ

Metinis miestų ir regionų pasirodymas naujose internetinėse aukštumose

Nepaisant didelio netikrumo dėl COVID-19, 18-oji Europos regionų ir miestų savaitė ir vėl viršijo savo dalyvių skaičiaus rekordą. Per šį apie 12 000 dalyvių pritraukusį internetinį renginį buvo surengta maždaug 500 virtualių sesijų ir virtualioji paroda.

Šiam tris savaites trukusiam renginiui buvo pasirinktas šūkis *Atkurkime Europą kartu* (angl. *Restart.Europe. Together*). Kiekviena savaitė buvo skirta konkrečiam teminiam blokui.

Per pirmąją savaitę aiškintasi, kaip suteikti [daugiau galių piliečiams](#), todėl buvo rengiamos darbo sesijos e. demokratijos, bendros kūrybos viešųjų paslaugų sektoriuje, verslumo ir daugybė kitų klausimų.

Antrąją savaitę, kurios metu daugiausia dėmesio skirta [sąnaujai ir bendradarbiavimui](#), buvo suorganizuota daugiausia darbo sesijų ir visi svarbiausi politiniai renginiai.

Trečioji [žaliajai Europai](#) skirta savaitė prasidėjo Aplinkos generalinio direktorato organizuotos Žaliosios savaitės atidarymu. Pagal šios savaitės programą nagrinėta žaliosios Europos tema ir surengtos darbo sesijos tokiais klausimais kaip žaliojo kurso pritaikymas vietos lygmeniu, energijos vartojimo efektyvumas ir biologinė įvairovė.

Pagrindinis pirmojo trumpojo dokumentinio filmo „Together we have built Europe“ epizodo pašnekovas, Europos Komisijos pirmininkės pavaduotojas Margaritis Schinas

Šių metų naujovė – platforma [Live&Replay](#), kurioje buvo galima rasti visų sesijų įrašus, todėl renginyje galėjo dalyvauti dar daugiau žmonių.

Renginys prasidėjo trumpu dokumentiniu filmu *Together, we have built Europe* iš septynių epizodų, kuriuose pristatoma, kaip vystėsi ES, atsirado sąnaujos politika ir kokį poveikį ji turėjo Sąjungos kūrimui. Po kiekvienos transliacijos du pranešėjai (buvęs ES atstovas ir jaunas ES pilietis) epizodą aptarė internetu.

THE EUROPEAN AWARDS FOR INNOVATIVE PROJECTS

ESA BIC

TAKE THE COOL
FOOD CHALLENGE

E-SCHOOLS

SHICC

ENERGY
@SCHOOLTIME IS NOW
FOR CHANGE„Regiostars 2020“. Apdovanojimų
ceremonija

Piliečių dialogas

„Įkvepianti“, „informatyvi“, „labai įdomi“ – tokiais žodžiais jauni Piliečių dialogo dalyviai apibūdino 2020 m. spalio 12 d. vykusią sesiją. Per įvairių kartų atstovų diskusijas jaunimas kartu su už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos nare Elisa Ferreira aptarė sanglaudos politikos poveikį jaunajai kartai.

REGIOSTARS apdovanojimų ceremonija

Kasmet nuo 2008 m. nešališka žiuri atranka geriausius ES sanglaudos politikos projektus REGIOSTARS apdovanojimams. Šių metų kategorijos buvo *Pažangus augimas*, *Pramonės pertvarka kuriant pažangią Europą*, *Tvarus augimas*, *Žiedinė ekonomika kuriant žalią Europą*, *Įtraukus augimas*, *Įgūdžiai ir švietimas kuriant skaitmeninę Europą*, *Miestų plėtra*. *Piliečių dalyvavimas kuriant darnius Europos miestus* ir metų tema *INTERREG – 30 metų*. *Jaunimo įgalėjimas siekiant tarpvalstybinio bendradarbiavimo*. Visuomenė taip pat galėjo balsuoti už tai, kam skirti Publikos simpatijų apdovanojimą.

2020 m. konkurse užregistruotas kaip niekad didelis kandidatų skaičius – 206, kuris, pasak Komisijos narės E. Ferreira, rodo, kad „šis konkursas, kuriuo atkreipiamas dėmesys į geriausią ES sanglaudos politikos patirtį, o aktyvūs projektų paramos gavėjai apdovanojami ir už puikų ES lėšų panaudojimą vietoje, vis labiau vertinamas“.

Pažangaus augimo kategorijos nugalėtoju, kurį paskelbė už ekonomiką atsakingas Komisijos narys Paolo Gentiloni, tapo Portugalijos Vidurio regiono projektas ESA BIC. Už aplinką ir vandenynus atsakingas Komisijos narys Virginijus Sinkevičius pranešė, kad tvaraus augimo apdovanojimas atiteko INTERREG Prancūzijos (Lamanšo) programos projektui *Take the Cool Food*

Elisa Ferreira (priekyje kairėje) prisijungė prie Piliečių dialogo su jaunais žurnalistikos studentais ir programos „At the School of Open Cohesion“ dalyviais

Challenge. Integracinio augimo kategorijos nugalėtojas, kuriam apdovanojimą įteikė už darbo vietas ir socialines teises atsakingas Komisijos narys Nicolas Schmit, buvo Kroatijoje įgyvendinamas projektas E-SCHOOLS. Miestų plėtros kategorijoje nugalėjęs projektą paskelbė už vertybes ir skaidrumą atsakinga Europos Komisijos pirmininkės pavaduotoja Věra Jourová – juo tapo INTERREG Šiaurės Vakarų Europos programos lėšomis finansuojamas projektas *SHICC - Sustainable Housing for Inclusive and Cohesive Cities*. Už inovacijas, mokslinius tyrimus, kultūrą, švietimą ir jaunimą atsakinga Komisijos narė Mariya Gabriel paskelbė metų temos *INTERREG – 30 metų* apdovanojimo nugalėtoją, kuriuo tapo pagal INTERREG Vidurio Europos programą finansuojamas projektas ENERGY@SCHOOL. Galiausiai Europos Komisijos vyriausiojo atstovo spaudai Erico Mamero paskelbtu publikos simpatijų apdovanojimo nugalėtoju, surinkęs 8 300 balsų, tapo INTERREG Lietuvos ir Lenkijos programos projektas *Time is now for change (Dabar laikas pokyčiams)*.

Anastasia Lopez (Austrija) ir Francisco Sezinando (Portugalija) priima karjeros siekiantiems žurnalistams skirtą Megalizzi ir Niedzielski apdovanojimą

Žiniasklaidos programa

Nepaisant pandemijos, keli žurnalistai pasistengė sudalyvauti šioje programoje Briuselyje asmeniškai. Apie renginį buvo parengti 733 reportažai visoje ES ir už jos ribų.

Po tragiškos Antonio ir Bartoszo žūties Strasbūre jų vardo apdovanojimas antrus metus iš eilės įteikiamas dviem perspektyviausiems jauniems Europos žurnalistams. Už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos narė Elisa Ferreira paskelbė, kad 2020 m. Megalizzi ir Niedzielski apdovanojimo laureatais tapo Anastasia Lopez iš Austrijos ir Francisco Sezinando iš Portugalijos, kurie savo kelyje kaip žurnalistai jau yra nuveikę puikių darbų.

Live&Replay

Ši 18-oji Europos regionų ir miestų savaitė taip pat pasižymėjo savo [platforma Live&Replay](#), kurioje visi dalyviai ir besidomintieji galėjo peržiūrėti visų sesijų įrašus. Ši platforma dar veiks vienus metus. ■

Dabar jau pradėdame rengtis kitiems šio metų įvykių renginiams, kurie vyks 2021 m. spalio 11–14 d. (pasižymėkite šią datą!). Atsižvelgiant į dalyvių atsiliepimus, per 2021 m. savaitę bus nagrinėjamos keturios temos: žalinimas, sanglauda, piliečiai ir skaitmeninimas.

Laukiame Jūsų visų vėl atvykstant kitais metais!

ŽINIASKLAIDOS PROGRAMA „YOUTH4REGIONS“

Toliau pateikiame dar vieną programos YOUTH4REGIONS tinklaraščių konkurse dalyvavusios jaunosios žurnalistės straipsnį.

Žiniasklaidos programa „Youth4Regions“ remia kitos kartos žurnalistų, besispecializuojančių regioninės politikos srityse, mokymąsi. Šie jauni europiečiai raginami skleisti informaciją apie ES finansuojamus projektus.

Svarbiausia – Europos žmonės

2020 m. spalio mėnuo man buvo kupinas įvykių, žongliravimo universiteto užduotimis ir projektais pagal samdos sutartis, įtemptų susitikimų per ekraną ir vienišų pasivaikščiojimų paplūdimiu.

O pasaulyje gyvenimas ne taip jau lėtai slydo į viruso nagus dar kartą, ir regionai dažėsi akinamai raudona spalva. Tačiau aš patekau į Briuselį ir į 2020 m. žiniasklaidos programą „Youth4Regions“. Čia spaudos atstovais dirbo daugiau kaip dvidešimt jaunų žurnalistų iš visos Europos ir kitų regionų, kad galėtų informuoti apie 18-ąją Europos regionų ir miestų savaitę.

Galėčiau kalbėti apie tai, ko išmokau iš šios patirties, apie svaiginamą pojūtį, kai išgirsti apie Europos žurnalistikos ateitį iš kasdien savo vartojamų žiniasklaidos priemonių, arba apie jaudinamą mobiliosios žurnalistikos atradimą, kai reikia išeiti iš savo rašymo komforto zonos.

Marta yra Europos ir Italijos skaitmeninių žiniasklaidos priemonių žurnalistė, rašanti apie socialinius klausimus, žmogaus teises ir aplinką. Šiuo metu ji studijuoja programą „Mundus Journalism“ ir gilinais į karą bei konfliktą tarp Danijos ir Jungtinės Karalystės. Senu geru metodu „iš lūpų į lūpas“ sužinojusi apie programą „Youth4Regions“ ji pagalvojo, kad tai būtų puiki galimybė paeksperimentuoti su žurnalistika ir Europos tapatybe.

Galėčiau kalbėti apie tą jausmą, kai esi pačiame sprendimų priėmimo proceso epicentre, kuriame norėjau dirbti dar gerokai prieš pereidama į žurnalistiką. Arba apie tai, kaip būnant ten, matant aukšto rango politikų atvirumą aktyviai besiklausant jaunų atstovų, bet kartu ir nuolankumą siūlant žiniasklaidos specialistams aljansą, kuris galėtų kurti žalią, skaitmeninę ir darnią Europą, man suteikė vilties ir sustiprino ankstesnį mano įsipareigojimą didinti visos Europos solidarumą.

Komisijos narė Elisa Ferreira su abiem apdovanojimo laimėtojais (jos kairėje), Komisijos pareigūnais ir kitais karjeros siekiantiems žurnalistams skirto Megalizzi ir Niedzielski apdovanojimo finalininkais

Galėčiau kalbėti apie nustebimą, kai buvau įtraukta į trumpąjį Megalizzi ir Niedzielski apdovanojimo kandidatų sąrašą, arba begalinę nepatogumą sėdint ant scenos, klausantis pagyrų už savo darbą, nors esu pratusi būti už kameros ir iš prigimties esu pernelyg drovi.

Tačiau kalbėsiu apie žmones. Susitikimai su žmonėmis, kurie nėra tie, su kuriais gyvena „koronos laikais“, taip praturtina. Pasivaikščiojimai po ES pastatus, nors ir laikantis atstumo nuo kitų dalyvių, nebebuvo vieniši – ir, dėl akivaizdžių priežasčių, ne prie jūros! Tačiau šie žmogiškieji ryšiai ypatingi todėl, kad jų dalyviai yra unikalūs. Talentingi, aktyvūs ir atviri. Turintys tiek daug įvairios kultūrinės, akademinės ir profesinės patirties, bet visi siekiantys to paties: puoselėti gerą žurnalistiką, kuri kovoja su populizmu bei dezinformacija, pateikia faktus, pasiūlo sprendimus ir suteikia vilties. Nors ir esu pratusi dirbti tarptautinėje aplinkoje, manęs niekada nenustos stebinti tai, kokia įvairi – nors galbūt ir šiek tiek per „balta“ – grupė susirinko į vieną patalpą.

Mes, nuo paauglių iki beveik trisdešimtmečių, galėjome pasikeisti profesine ir asmenine patirtimi, supratimu apie pasaulį ir ES poveikį mūsų regionams. Labiausiai mane sujaudino

degantis noras padėti vieni kitiems, kad ir patikrinti straipsnį arba padėti filmuoti interviu, „kad galėtum susikcentruoti į klausimus“.

Tai metafora, pačios Europos svajonės metareprezentacija. Darbas kartu, nors mes ir skirtingi, todėl kad mes skirtingi.

Išvykau su aistra grįžti, noru pagerinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą su tais, kurių veidai man tapo tokie mieli per mažiau nei savaitę, ir su tikrumu, kad jei Europos Sąjungai pavyko padėti mums pasijusti tokiems artimiems ir susijusiems kaip žmonėms tokiais beprotiškais laikais, ji išlaikys ir dar didesnius išbandymus. ES – tai ne tik institucijos ir vertybių rinkinys, bet ir tikri žmonės. ES – tikriems žmonėms. Būtent tai ir yra svarbiausia. ■

Marta Silvia Viganò
2020 m. karjeros siekiančių žurnalistų
programos „Youth4Regions“ alumnė

Sanglaudos politika – glaudus bendradarbiavimas piliečių naudai ir kartu su jais

Sanglaudos politika nuo pat pradžių dirbo žmonėms užtikrindama, kad sprendimai būtų priimami kuo arčiau piliečių ir užkoduodama partnerystę savo DNR.

Ji labai padėjo sumažinti galimybių, teritorijų ir gyvenimo sąlygų nelygybę. Ji investavo, kad mūsų ekonomika taptų dinamiškesnė ir konkurencingesnė, kad būtų kuriamos kokybiškos darbo vietos, teikiamos kokybiškos švietimo ir mokymo paslaugos jaunimui, didinamas judumas ir prieina-

mumas, saugoma aplinka ir gerinamos gyvenimo sąlygos mūsų miestuose ir bendruomenėse. Todėl visiškai natūralu, kad ši politika taip pat yra arčiausiai visų ES piliečių.

Iki šiol įgyvendint sanglaudos politiką pastebėta piliečių, vietos bendruomenių ir pilietinės visuomenės puikių aktyvaus dalyvavimo pavyzdžių. Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) strategijos, integruotos teritorinės investicijos miestuose, iniciatyva *Inovatyvūs miestų sprendimai* ir INTERREG tarpvalstybinis bendradarbiavimas parodė, kaip investicijos į vietos plėtrą siejasi su jomis besinaudojančių žmonių interesais ir troškimais.

Platesniu mastu makroregioninės strategijos ir partnerystės pagal ES miestų darbotvarkę sėkmingai eksperimentuoja su įvairiais dalyvaujamojo valdymo būdais.

Galingas dalyvavimo skatinimo veiksnys taip pat yra inovacijos. Europos struktūrinių ir investicijų fondų Atvirųjų duomenų platformoje demonstruojamas sanglaudos politikos įgyvendinimas ir rezultatai, todėl ji tapo skaidriausia modernių laikų investavimo politika. Remiantis atviraisiais duomenimis, buvo pasirengta aktyvios pilietinės stebėsenos iniciatyvoms.

Vadinamaisiais sąžiningumo paktais pilietinės visuomenės organizacijos užtikrina, kad ES lėšomis finansuojamiems projektams skiriamos viešosios išlaidos būtų neprikaištingos ir patikimos, ir taip didina pasitikėjimą viešaisiais pirkimais ir gerina jų rezultatų kokybę. Panašiai ir pagal projektą *At the School of Open Cohesion* skatintas aktyvus mokyklų mokinių dalyvavimas siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant projektus jų gimtajame mieste arba teritorijoje iš tikrųjų būtų pasiekta numatytų rezultatų. 2021–2027 m. laikotarpiu dalyvavimą lengvins galimybės susipažinti su informacija.

Ryšų stiprinimas

Tikras ir prasmingas piliečių dalyvavimas įgyvendinant sanglaudos politiką yra esminis pokytis. Piliečių dalyvavimui atsi-
veriančioms viešosioms institucijoms nereikia nieko bijoti. Priešingai – atnaujinti ir sustiprinti santykiai su tais, kam jos
yra atskaitingos, joms gali būti tik naudingi.

Be to, dalyvaudami priimant svarbius su savo ateitimi susiju-
sius sprendimus, piliečiai jausis labiau įgalėję ir atsakingi. Tai
klasikinis pavyzdys, kai laimi visi, nes gerinamas valdymas,
t. y. kuriama patikima administracija, kuri aktyviai sudaro sąly-
gas suinteresuotiesiems subjektams dalyvauti, labiau stipri-
nami gebėjimai, teikiama daugiau mokymosi galimybių ir
didinama stipriu atsakomybės jausmu grindžiama socialinė
sanglauda.

Štai kodėl per šiemet vasario mėn. vykusią aukšto lygio kon-
ferenciją už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos narė
Elisa Ferreira visoms valstybėms narėms ir regionams davė
aiškiai suprasti: „Dabar laikas užtikrinti, kad sanglaudos politika
dirbtų kartu su žmonėmis.“ Ši tendencija neatgręžiama ir jau
žengėme žingsnį į priekį, skatindami įvairias iniciatyvas, kurios
jau įgyvendinamos, remdami ir įkvėpdami vadovaujančiąsias
institucijas bei pilietinės visuomenės organizacijas užtikrinti,
kad piliečiai būtų ne tik paramos gavėjai, bet ir dalyviai, pro-
blemų sprendėjai ir sprendimų priėmėjai.

Tačiau bendra kūryba yra veiksminga tik tapusi nuolatine vei-
kla ir standartu. Galimybė kurti regioną yra ir pranašumas, ir
didelė atsakomybė, o piliečiams tai turėtų būti naudinga.

Investicijos į mūsų ateitį

Artimiausi keleri metai bus labai svarbūs. Turime užtikrinti,
kad ES investicijos iš naujojo ilgalaikio ES biudžeto ir *Next
Generation EU* padėtų atsigaivinti Europos ekonomikai po koro-

naviruso pandemijos ir sudarytų sąlygas žaliajai bei skaitme-
ninei pertvarkai. Jos padės kurti atsparesnę visuomenę,
grindžiamą solidarumu ir siekiančią bendrų tikslų.

Kad niekas neliktų užnugaryje, teisingai pertvarkai reikės tikros
ir veiksmingos partnerystės ne tik su susijusių regionų ekono-
mikos atstovais – taip pat reikės įtikinti vietos žmones, ypač
jaunuosius, kurie brandins šio proceso vaisius.

Į konferenciją dėl Europos ateities, visos Europos dalyvauja-
mosios ir patariamiosios demokratijos renginį, tikrai vertės
įtraukti patirtį, kurios sanglaudos politika ir jos dalyviai jau yra
pasisėmę ir vis dar semiasi skatindami piliečių dalyvavimą.
Glaudi ES institucijų, valstybių narių, regionų ir savivaldybių
partnerystė yra natūralus būsimų diskusijų pagrindas.

Prisidėti prie konferencijos tikslų geriausiai pavyks rodant
pavyzdį, skatinant diskusijas, dalijantis patirtimi ir išryškinant
darbo su žmonėmis pranašumus. Sanglaudos politika yra
plati ES piliečių įtraukimo platforma, kurioje galima stiprinti
reikiamus gebėjimus ir kurti viešųjų investicijų priemones
Europos ateičiai. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

[https://ec.europa.eu/regional_policy/lt/conferences/
citizens_good_governance](https://ec.europa.eu/regional_policy/lt/conferences/citizens_good_governance)

Žalieji veiksmai jau čia – tad ko laukiate?

Penkiolika jaunų socialinės žiniasklaidos nuomonės formuotojų leidosi į kelionę, kad galėtų susitikti su visiškai naujoviškuose žaliuosiuose regioniniuose projektuose dalyvaujanciais žmonėmis ir padidinti jaunų europiečių informuotumą apie ES vadovavimą kovojant su klimato krize.

Kelionės vyko 2020 m. spalio – gruodžio mėn. įgyvendinant Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos direktorato inicijuotą Žaliosios kelionės kampaniją. Jų tikslas buvo pristatyti aplinkosaugos veiksmus jauniems europiečiams kaip nuotykį ir suprantamai bei įtraukiai informuoti apie ES žaliąjį kursą. Kelionės metu daugiausia dėmesio skirta asmeniniams susitikimams su žmonėmis, kurie įgyvendina dabartinius mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos skatinimo ir kovos su klimato kaita projektus arba naudojami šių projektų teikiama nauda.

Pagal kūrybišką koncepciją *Ding Dong! Pasirengę žaliajam iššūkiui?* surengta Žalioji kelionė buvo skirta jauniems 16–24 m. amžiaus europiečiams penkiose šalyse: Belgijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Lietuvoje ir Portugalijoje. Kiekvienoje šalyje trys vietos nuomonės formuotojai – virtualiai arba fiziškai – keliavo teminiais maršrutais po savo gimtąją teritoriją.

Smulkieji nuomonės formuotojai pasakoja savo istorijas

Atsižvelgiant į tikslinę auditoriją – Z kartą –, nuomonės formuotojų komunikacija socialiniuose tinkluose buvo nustatyta kaip veiksmingiausias būdas kampanijos tikslams siekti. Svarbu pasirodyti autentiškai, todėl, prieš pradėdami kelionę, atrinkti vietos nuomonės formuotojai tarp savo socialinių tinklų sekėjų ėmė propaguoti tvarią gyvenseną.

Kiekvienas nuomonės formuotojas turi apie 50000 sekėjų ir yra pripažintas kaip vadinamasis smulkusis nuomonės formuotojas. Šie nuomonės formuotojai paprastai yra aktyvesni, jais labiau pasitiki ir tiki jų sekėjai ir buvo pasirinkti dėl mokėjimo pasakoti istorijas, nes mokėti papasakoti istoriją itin svarbu.

Kelionės

Ding dong pasigirsta, kai kažkas paskambina į duris, – būtent tai ir darė nuomonės formuotojai savo #DingDongEU kelionės metu. Keliaudami jie skambino į įvairių įkvepiančių projektų duris ir kalbėjosi su žmonėmis, įgyvendinančiais žaliuosius pokyčius judumo, maisto, būsto, gamtos apsaugos srityse ir gamybos grandinėse. Temos buvo grindžiamos pagrindinėmis ES žaliojo kurso politikos sritimis ir paverstos tokiomis koncepcijomis, kurias galėtų įgyvendinti ir suprasti jauni ES piliečiai.

Aplankyta iš viso daugiau kaip 70 iniciatyvų. Įspūdinguose nacionaliniuose parkuose nuomonės formuotojams pavyko sužinoti, kas nuveikta stengiantis išsaugoti ekosistemines paslaugas, kurios išsaugo biologinę įvairovę ir apsaugo miestus nuo potvynių. Jie taip pat susitiko su tvarią ir sąžiningą madą kurti įsipareigojusiais verslo savininkais ir įvairius išmestus objektus perdirbančiais žmonėmis.

Maisto gamybos, vartojimo ir atliekų srityse nuomonės formuotojai apsilankė moderniam mieste ūkyje, mokslinių tyrimų centre, kuriame kuriamos augalinės kilmės alternatyvos mėsai, ir maisto atliekų problemą sprendžiančiame maisto perskirstymo centre.

“ Jaučiuosi tokia energinga ir pasisėmusi tiek daug teigiamos energijos iš susitikimų su nuostabiais šiuos žaliuosius projektus įgyvendinančiais žmonėmis. ”

Laurafromthedesert

“ Šioje kelionėje sužinojau milijoną būdų apsaugoti aplinką ir daugybę dalykų, apie kuriuos nebūčiau sužinojęs niekur kitur. ”

Angelo_stavr

Galiausiai taip pat svarbu tai, kad, kaip parodė keli projektai, kurti aplinkai palankias alternatyvas galima ir socialiai įtraukiu būdu.

Siekiant iš tikrųjų įtraukti auditoriją ir parodyti, kad viskas įmanoma, kiekviena nuomonės formuotojo kelionė baigėsi „didžiuoju žaliuoju iššūkiu“, kuris buvo susijęs su galutiniu ES lėšomis finansuojamu projektu ir kelionės tema. Savo kelyje nuomonės formuotojai taip pat sudalyvavo keliuose mažesniuose jų sekėjų pasiūlytuose iššūkiuose, kuriuos priimant, pavyzdžiui, reikėjo sukurti originalų receptą iš šaldytuve likusių maisto produktų arba rinkti šiukšles parke. Rezultatai buvo skelbiami socialiniame tinkle *Instagram*. Pirmajai Portugalijos nuomonės formuotojai Catarinaiestas iššūkis pasistatyti komposto dėžę vos per kelias valandas – jos vaizdo įrašas sulaukė apie 10 000 peržiūrų.

O dabar? Jūsų eilė!

Kelionės baigėsi, bet kampanija toliau rodys ES įsipareigojimą kurti žalesnį žemyną, perteikdama nuomonės formuotojų patirtį nauju formatu socialiniuose tinkluose. Europos projektų ir nuomonės formuotojų bei jų sekėjų priimti iššūkiai parodė, kad prie tvaresnės ateities gali prisidėti kiekvienas. Todėl socialiniame tinkle *Instagram* galite vartoti grotąžymę *#DingDongEU* ir sau bei savo draugams, šeimos nariams arba kam nors kitam mesti iššūkį – išsiugdyti aplinkai palankius įpročius.

Iššūkis prasideda dabar: kaip tvariau atšvęsti Kalėdas ir koks yra žalioji jūsų pasižadėjimas naujiesiems metams? ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

dingdong-challenge.campaign.europa.eu/lt
@EUinmyregion

Pastaba: nuomonės formuotojų kelionės vyko nuo 2020 m. spalio mėn. pabaigos iki gruodžio mėn. pradžios. Deja, COVID-19 pandemija daugeliui nuomonės formuotojų sutrukdė sudalyvauti savo žaliojoje kelionėje fiziškai. Per visą kampaniją buvo atidžiai stebima su sveikata susijusi situacija ir prireikus žaliosios kelionės buvo greitai pakeistos skaitmeninėmis.

PROJEKTAI

SVEIKATOS IR GEROVĖS
INOVACIJŲ PARTNERYSTĖS
DANIJOJEBENDRA
INVESTICIJŲ SUMA
4832215 EURES ĮNAŠAS
2416110 EUR

Įgyvendindamos Sveikatos technologijų paslaugų programą Danijos Šiaurės Jutlandijos regione susibūrusios viešojo ir privačiojo sektorių organizacijos kartu kuria naujus sveikatos priežiūros ir gerovės produktus bei paslaugas. Jos siekia pagerinti pacientų priežiūrą ir sumažinti sveikatos priežiūros darbuotojams bei socialinių paslaugų teikėjams tenkančią krūvį.

Pagal programą užmezgami ryšiai tarp verslininkų, įmonių ir mokslo institucijų, kad jie galėtų kurti rinkai tinkamus ir sveikatos priežiūros bei socialinių paslaugų teikėjų poreikius atitinkančius sprendimus. Įgyvendinant šią iniciatyvą jau parengti 28 projektai, pagal kuriuos diegiamos įvairios iniciatyvos: nuo technologijų, kuriomis gerinama su priežiūra susijusi pacientų patirtis, iki darbo jėgą taupančios ligoninių įrangos.

Programą administruoja organizacija *Life Science Innovation North Denmark*. Šios Šiaurės Jutlandijos regiono ir savivaldybių, įmonių ir Danijos aukštųjų mokyklų ir mokslo tiriamųjų institucijų partnerystės Olborge tikslas yra stiprinti sveikatos bei gerovės inovacijas ir verslo plėtrą.

Galimi bendradarbiavimo partneriai susitinka atviruose praktiniuose seminaruose ir kartu aptaria savo poreikius, idėjas bei rezultatus. Atitinkamos viešosios ir privačiosios organizacijos pasiūlo programai bendras idėjas dėl sveikatos priežiūros ir gerovės technologijų arba paslaugų, o tada svarstomos galimybės skirti joms finansavimą, atsižvelgiant į vietos poreikius ir rinkos potencialą diegti naujoves. Paskui vykdant projektus jų sprendimai yra kuriami, testuojami ir įgyvendinami.

Rinkoms skirti produktai

Šiuo metu pagal Sveikatos technologijų paslaugų programą kartu su mokslo tiriamosiomis institucijomis dirba apie 60 įmonių. 32 jų gauna finansavimą, kad sukurtų naujus rinkai skirtus produktus.

Iš jų būtų galima paminėti sistemą, padedančią gydytojams parinkti pacientams tinkamą gydymą antibiotikais, skaitmeninę platformą, kuri analizuoja odos paviršių vaizdus, saugaus ligoninių pacientų asmeninių daiktų saugojimo sistemą ir robotinę technologiją, kad nereikėtų sunkiai kelti atliekant ultragarso tyrimus.

Labai įdomi skaitmeninė dienoraščio sistema, padedanti Parkinsono liga sergantiems pacientams ir jų slaugytojams valdyti gydymą. Į šią sistemą įtraukta programėlė, kurioje pacientai registruoja simptomus ir vartojamus vaistus, ir skaitmeninis laikrodis, fiksuojantis aktyvumo ir miego režimą. Visi šie duomenys kartu teikia išsamią informaciją, kuria remdamiesi sveikatos priežiūros specialistai gali optimizuoti gydymo planus.

Pagal šią iki 2021 m. įgyvendinamą programą diegiamos ne tik sveikatos priežiūrą gerinančios inovacijos, bet ir, vykdant iki šiol užbaigtus 12 projektų, sukurta 15 darbo vietų. Dalyvaujančiosios įmonės skyrė daugiau išteklių sveikatos priežiūros technologijų inovacijoms, padidino apyvartą ir užsitikrino daugiau eksporto galimybių. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.lifescienceinnovation.dk/>

PROJEKTAI

TURGUS PERSKIRSTO NEPARDUOTUS PRODUKTUS PAŽEIDŽIAMIAUSIEMS ŽMONĖMS

**BENDRA
INVESTICIJŲ SUMA
551 779 EUR**

**ES ĮNAŠAS
469 012 EUR**

Antrojo pagal dydį Graikijos miesto maisto produktų turgus sugalvojo sistemą, pagal kurią galima išskirstyti šviežius vaisius ir daržoves, kurie kitaip būtų išmetami. Maistas išdalijamas pažeidžiamoms socialinėms grupėms ir žemiau skurdo ribos gyvenantiems žmonėms.

Daugelį saugių valgyti ir maistingų vaisių bei daržovių gali būti sunku parduoti, nes jie nelabai gražiai atrodo ir kai kam gali pasirodyti nepatrauklūs. Šviežius produktus parduodantiems turgaus prekeiviams tai gali tapti konkrečia problema.

Salonikų centrinis turgus sugalvojo, kaip perskirstyti šiuos neparduotus produktus. Kartu su keliais partneriais, įskaitant Bulgarijos Borino savivaldybę, jis pradėjo tarpvalstybinį projektą *Social Plate*.

Nuo 2018 m. balandžio mėn. iki 2020 m. sausio mėn. vykdant projektą iš rinkos prekeivių buvo gauta 470 t vaisių ir daržovių. Prižiūrint kokybės kontrolės vadovui, produktai buvo suskirstyti į tuos, kuriuos vartoti tinkama, ir tuos, kuriuos ne. Buvo išgelbėtos 324 t gauto maisto, kuris buvo atiduotas tiems, kam jo reikia.

Savanoriai perpakavo produktus ir išsiuntė juos vietos socialinėms organizacijoms, kad jos perskirstytų juos kaip šviežią arba virtą maistą pažeidžiamoms grupėms, pvz., benamiams, bedarbiams ir pabėgėliams. Perskirstant dalyvavo 70 organizacijų, įskaitant NVO, bendruomenėms priklausančias maisto prekių parduotuves, maisto bankus ir bažnyčių virtuves.

Pagal šį projektą taip pat siekta paskatinti geresnį organinių likučių tvarkymą ir perdirbti pakuotes. Kitas projekto tikslas buvo mokymas, kuriame dalyvavo 30 jaunų NVO darbuotojų.

Socialinių įmonių steigimas

Veiklai prižiūrėti buvo pasamdytas projekto koordinatorius, o pagal INTERREG savanoriško jaunimo programą į ją taip pat įsitraukė du jauni savanoriai. Šie veiksmai buvo skelbiami visuose Salonikuose, platesniame regione ir Bulgarijoje. Taip stengiasi paskatinti plačiąją visuomenę ieškoti būdų, kaip mažinti maisto atliekas.

Finansavimas baigėsi 2019 m. mėn., bet projektą toliau įgyvendina ne pelno socialinė įmonė, kuri buvo įsteigta Graikijoje šiai veiklai tęsti. Projektui peržengus Bulgarijos sieną tikimasi, kad su šia įmone sudarius franšizės sutartį, *Social Plate* sėkmės receptą bus galima atkartoti ir šioje šalyje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.socialplate.eu/>

PROJEKTAI

INFORMACIJA SKATINA ENERGETIKOS PERTVARKĄ LIUKSEMBURGE

**BENDRA
INVESTICIJŲ SUMA
2 602 769 EUR**

**ES ĮNAŠAS
1 041 108 EUR**

Nacionalinis tvarios energijos tinklas ir vietos valdžios institucijos bendradarbiauja siekdami padėti Liuksemburgo vartotojams didinti savo namų energijos vartojimo efektyvumą, pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių, rinktis žalesnį transportą, mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir sutaupyti pinigų.

Pagal Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuojamą projektą *Infopoints myenergy goes digital* dalijamasi naujausiais duomenimis apie finansinę pagalbą energijos vartojimą mažinančiai būsto renovacijai arba statybai. Taip pat didinamas informuotumas apie tai, kaip taupyti energiją namie, kokios yra atsinaujinančiosios energijos galimybės, kiek kainuoja įvairios transporto rūšys ir kokį poveikį jos daro klimatui.

Šis projektas – tai partnerystė tarp vietos savivaldybių ir Liuksemburgo tvarios energetinės pertvarkos tinklo *myenergy*, kurį sudaro pagrindinės nacionalinės ministerijos ir prekybos, amatų, architektūros bei inžinerijos asociacijos ir vietos valdžios institucijų atstovai.

Visos šios organizacijos turi informacijos, kuri gali praversti piliečiams, ketinantiems renovuoti, statyti būstą arba įsigyti transporto priemonę. Vykdam projektą sukurta programėlė, parengta internete skelbiama informacija ir skaitmeninės priemonės, kuriomis naudojantis paprasčiau susipažinti su šiais duomenimis, o jas papildo prie asmeninių poreikių pritaikyta parama, kurią teikia savivaldybėse dirbantys konkrečių sričių konsultantai.

Žalia ir skaitmeninė parama

Svarbus projekto aspektas yra didelė pagalba, kurią teikia Liuksemburgo nacionalinės ir vietos valdžios institucijos, kad į renovuotus arba naujus pastatus būtų integruojamos energijos taupymo funkcijos arba atsinaujinančiosios energijos technologijos. Mobilioji programėlė *Myrenovation* galima greitai apskaičiuoti, kiek paramos galima gauti planuojamiems darbams, ir gauti nurodymų, kaip pateikti finansavimo paraišką. Programėlėje papildomai konsultuojama apie išankstinį finansavimą, modernizavimą užtikrinant tvarų energijos vartojimą ir tvarų judumą.

Kad informaciją būtų galima gauti internetu, projektui *Infopoints myenergy goes digital* buvo sukurta svetainė *Myenergy* ir savivaldybėms skirta turinio platforma. Svetainėje pateikiama informacija apie energijos taupymą namie, taip pat neutralūs duomenys apie energijos išteklius ir transporto rūšis, kad piliečiams būtų lengviau mažinti išmetamą teršalų kiekį, taupyti energiją ir mažinti bendrąsias savo šildymo, elektros ir kelionės išlaidas.

Svetainėje taip pat galima rasti finansinės pagalbos skaičiuoklių ir priemonių, kurios supaprastina projektų valdymą, pavyzdžiui, formą, pagal kurią galima užsisakyti konsultaciją energijos klausimais, ataskaitų, renovacijos kontrolinį sąrašą ir duomenų stebėsenos priemonių.

Taip pat svarstomos tolesnės *myenergy* paslaugų skaitmeninimo galimybės, kad būtų galima remti klimatui palankius sprendimus. Dabar projektas skatina platesnio masto perėjimą prie mažesnio anglies kiekio technologijų ekonomikos, nes teikia paskatas tvarios statybos, energetikos ir transporto srityse dirbantiems žmonėms, o kartu gerina savivaldybių darbuotojų kompetenciją energetikos srityje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.myenergy.lu/>

PROJEKTAI

TVARI MUZIEJAUS
RENOVACIJA MALTOJEBENDRA
INVESTICIJŲ SUMA
9 147 872 EURES ĮNAŠAS
7 318 298 EUR

Maltos sostinėje Valetoje naudojantis Europos regioninės plėtros fondo parama modernizuotas istorinis pastatas tapo nulinio grynojo anglies dioksido kiekio namais šalies nacionalinei meno kolekcijai. Renovacija padeda taupyti energiją bei vandenį ir leidžia naudoti išskirtinį kultūros paveldo objektą XXI a. tikslais.

Supratingai pritaikius XVI a. svečių namus *Auberge d'Italie*, buvo pagerintas erdvės naudojimas, todėl dabar šiame saugomame pastate gali įsikurti naujasis *Mużew Nazzjonali tal-Arti* – Maltos nacionalinis bendruomeninio meno muziejus (MUŽA).

Moderniuose priestatuose lankytojai gali gėrėtis meno kūriniais supami komforto energijos vartojimo efektyvumu pasižyminčioje aplinkoje. Antrasis dvigubas įstiklinimas apsaugo originalius langus ir gerina izoliaciją. Įrengtas izoliacinis stogo sluoksnis papildomai saugo nuo šilumos praradimo. Ant stogo taip pat įrengtos fotovoltinės plokštės, gaminančios švarią atsinaujinančiąją energiją pastato eksploatacijai ir apšvietimui.

Energiją taupo ir viduje įrengtos išmaniosios sistemos. Pastato valdymo sistema stebi šildymą bei oro kondicionavimą ir pritaiko juos pagal žmonių skaičių, kurį nustato visame pastate įrengti jutikliai. Dienos šviesą papildo šviesos diodų šviestuvai, valdomi centriniu kompiuteriu, kuris taip pat pritaiko šviesos intensyvumą patalpose pagal specialiais jutikliais nustatytą aktyvumą.

Saugomi išteklių

Pasirinkta technologija darniai įsilieja į originalią istorinės vietos aplinką ir mažina muziejaus aplinkosauginį pėdsaką.

Storos klintinės sienos vasarą palaiko muziejuje vėsa, o žiemą – šilumą, todėl reikia mažiau dirbtinio šildymo ir vėsinimo. Didelis centrinis kiemas, naudojamas kaip atskira erdvė, natūraliai apšviečia ir vėdina aplinkinėse patalpose įsikūrusias galerijas. Originaliose vandens cistemos surenkamas lietaus vanduo nukreipiamas į muziejaus tualetus, todėl taupomas brangus saloje įsikūrusios valstybės vanduo. Galiausiai, naudojant esamą istorinį pastatą, sutaupyta medžiagų, kurių prireiktų statant naują pastatą.

Vykdamt renovaciją bendradarbiavo įvairių sričių specialistai, pavyzdžiui, meno istorikai ir inžinieriai. Jis sukūrė modernų, mažo anglies dioksido kiekio technologijomis grindžiamą muziejų, kuriame puoselėjama ir propaguojama vietos kultūra tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu.

Meno kritikai ir architektai pripažino pastatą gerosios modernizavimo patirties pavyzdžiu. Jį pamėgo meno mylėtojai. Po oficialaus renovuoto pastato atidarymo 2018 m. gruodžio mėn. per metus MUŽOJE apsilankė daugiau kaip 5000 žmonių. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://heritagemalta.org>

DARBOTVARKĖ

SAUSIO 28–29 D.

Belgradas

5-asis ES SAIR forumas

KOVO 1–5 D.

Internetu

Makroregioninių strategijų savaitė

BIRŽELIO 17–18 D.

Portas (PT)

9-oji ES sanglaudos politikos vertinimo konferencija

SPALIO 11–14 D.

Briuselis (BE)

Europos regionų ir miestų savaitė

GRUODŽIO 10–11 D.

Marselis (FR)

Alpių regiono forumas

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2020

PDF – ISSN 1725-8227 KN-LR-20-004-LT-N

© Europos Sąjunga, 2020

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Europos Komisijos dokumentų pakartotinio naudojimo tvarka reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Norint naudoti arba atgaminti Europos Sąjungai nepriklausančius elementus, gali prireikti prašyti leidimo tiesiai iš atitinkamų teisių turėtojų.

Šį žurnalą internete galima skaityti 22 kalbomis adresu http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2020 m. gruodžio mėn.

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: © Europos Sąjunga

3 puslapis: © Europos Sąjunga

4 puslapis: © Tarybai pirmininkaujanti Vokietija

5 ir 6 puslapiai: © Europos Sąjunga

8 puslapis: © Europos Sąjunga

18 puslapis: © INTERREG Bulgarijos ir Serbijos PNPP TB programa

19 ir 20 puslapiai: © „Inter Ventures“

21 puslapis: viršuje © Vundsrechtto savivaldybė; apačioje © Arnhem-Neimegeno ekonomikos taryba

22 puslapis: © Serdanijos ligoninė

25 puslapis: 01 © „iStock“ / „fbx“; 02 © „iStock“ / „MasterLu“;

03 © „iStock“ / Sami Auvinene; 04 © „iStock“ /

„LeoPatrizi“; 05 © „iStock“ / „wsfurlan“ 06 © „iStock“ /

Rodrigo Blanco; 07 © „iStock“ / „diegograndi“;

08 © „iStock“ / Lisa Marie

26 puslapis: © „iStock“ / „BrasilNut1“

29, 30 ir 31 puslapiai: © Europos Sąjunga

32 puslapis: © Marta Silvia Viganò

33 puslapis: © Europos Sąjunga

38 puslapis: viršuje © „iStock“ / „krugli“; apačioje

© „iStock“ / Giorgos Kristotakis

41 puslapis: © „iStock“ / „metamorworks“

42 puslapis: © „iStock“ / „SDI productions“

43 puslapis: © „iStock“ / „sl-f“

44 puslapis: © „iStock“ / „Marvod“

LIKITE PRISIJUNGĘ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

■ Europos Sąjungos
leidinių biuras

Europos Komisija,
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
Kommunikacijų skyrius – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu